

KELETI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉS BELFÖLDÖN:

1 évre 1200 lej, félévre 600 lej, negyed évre 300 lej,
egy óra 100 lej.

12 oldalas szám ára 5 lej

ORSZAGOS MAGYARPARTI LAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Piata Unirii (Fóter) 4.
Telefon: 5-08, 6-94.

XIII. évfolyam 176-ik szám

ELŐFIZETÉS MAGYARORSZAGON:

1 évre 56 pengő, félévre 29 pengő, negyedévre
15 pengő.

Egyes szám ára 20 fillér

Titulescu európai bomlás bekövetkezését jósolja

A szinajai tárgyalások belpolitikai vonatkozásait titokban tartják — A londoni követ elutazott, a kormány pedig minisztertanács elé vitte a tárgyalások eredményeit

(Bukarest, augusztus 11.) Titulescu elutazott s a politikai hétköznapiak ugy kezdődnek ismét, mintha minden ellentétet, ami Szinajában felmerült, sikerült volna eloszlatni. A londoni követ bucsunyilatkozatában egyáltalában nem beszél a belpolitikai kérdésekről, viszont minden reménységét a páneurópai tervezet sikeréhez fűzi.

Titulescu bucsunyilatkozata

Titulescu vasárnap utazott el Szinajából és külföldre tért vissza. Elutazása előtt nyilatkozott az Adeverul munkatársának a szinajai tárgyalásokról. Hosszabban foglalkozott nyilatkozatában a Briand memorandumával.

— A szinajai tárgyalásaink folyamán — mondotta a londoni követ — egészen természetesen szóba került Briand memorandum, amely a szeptemberi ülészekben a Népszövetség elé kerül. Európa nagy dilemme előtt áll,

vagy egyezség jön létre a különböző államok között a közös érdekek együttes megvédésére, vagy pedig teljes bomlás következik be.

— Ha figyelemmel olvassuk a különböző államoknak a memorandumra adott válaszait, megállapíthatjuk, hogy azok sokkal kedvezőbbek Briand tervére, mint ahogy első pillanatra tetszenék. Nincs állam, amely érdekeinek megvédését a Népszövetséggel ellentétben óhajtaná keresztülvinni. A válaszok közötti eltérések csak a memorandumban lefektetett elvek gyakorlati megvalósítására vonatkoznak. Ha a Briand memorandumra az európai államok azonnali és egyöntetű hozzájárulása következett volna be, ugy ez nem vezetett volna komoly eredményre, mivel a terv olyan természetű, hogy hosszabb megvitatást igényel. Románia

szívesen és lélekkel arra fog törekedni, hogy a memorandumban lefektetett elvek minél előbb érvényre jussanak.

Titulescu egyéb kérdésekről nem igen volt hajlandó nyilatkozni, hangoztatta azonban, hogy a maga részéről a legnagyobb mértékben meg van elégedve a szinajai tárgyalásokon elért eredményekkel.

A minisztertanács, amiről nem nyilatkoznak

Maniu miniszterelnök, programjától eltérően, vasárnap nem utazott vissza Szováára, hanem Bukarestbe ment, ahol hétfőn délelőtt 11 órakor minisztertanács volt. A miniszterelnök ezen tájékoztatta a kormány tagjait a szinajai tárgyalásokról, majd hosszabb megbeszélést folytatott Vaidával a belügyi részorthe tartozó ügyekről. A miniszterek a tanácskozásról kijövet, nem adtak információkat az újságíróknak, csak azt jelentették ki, hogy

a minisztertanácsban nem került szóba a koronázás időpontjának kérdése

és megcáfolták azokat a híreket, amelyek szerint az uralkodó és a miniszterelnök között nézeteltérések merültek volna fel.

A Viitorul ezzel szemben ugy tudja, hogy a minisztertanácsban meghatározták a koronázás időpontját

és az ünnepek a király kívánsága szerint október 15-én fognak lefolyni.

Vaitoianu kirohant Bratianu Vintila ellen

Politikai körökben rendkívül nagy szenzációt keltett Vaitoianu tábornok, volt liberális belügyminiszternek és egykori miniszterelnöknek az a levele, amit a Tecuciban vasárnap tartott liberális kongresszus elnökségéhez intézett. A levélben Vaitoianu tábornok élesen szembe helyezkedik

Bratianu Vintilával, kiknek politikáját bizánci politikának nevezi

és kijelenti, hogy legtejjesebb mértékben támogatja Bratianu Gheorghe akcióját, a liberális párt megújulása érdekében.

A király Jorga szabadegyetemén

A király a szinajai tárgyalások befejeztével kedden Valeni de Munteba utazik, ahol meglátogatja Jorga szabadegyetemét. Sokan politikai kommentárt fűznek ahhoz, hogy a király most látogatja meg Jorgát Valeni de Munteban.

A liberálisok ötmillió titkos pénztől tudnak

A Viitorul élesen támadó cikket ír a kormány ellen abból az alkalomból, hogy a liberális lap tudomása szerint, a napokban

ötmillió lejt bocsátott a belügyminiszteri titkos alapok rendelkezésére.

A lap tiltakozik az ellen, hogy akkor, amikor a kormány iskolákat zár be, a belügyminiszter titkos alapokra osztogatja el az ország pénzét.

Választások voltak Bukarestben

Bukarestben vasárnap zajlottak le nagy csendben a községi választások. Jellemző, hogy a választóknak csak ötvenszázaléka szavazott le. Az ugynevezett fekete kerületben a liberálisok tiz és a kormány is tiz, míg a sárga kerületben a kormány 14, a Jorga-Filipescu lista pedig hat helyet kapott.

A liberálisok nem tudtak egy mandátumot sem szerezni.

A külvárosokban a szavazók legnagyobb része a nemzeti parasztpártra adta le szavazatát. Két kisebb incidens játszódott le, amiről a feljelentés ezt mondja el: Egy Buca nevű nemzeti parasztpárti volt tanácsos, autójába invitálta Jonescu volt liberális tanácsost, hogy együtt nézzék meg, mi történt a szavazatszedő helyiségekben. Az autóval azután a mezők felé indult s kijelentette, hogy

a választások lezajlásáig Jonescut nem engedni szabadon.

A városban kívül a gép árokba futott, Jonescunak sikerült megszabadulnia s azonnal jelentést is tett az ügyészségen. A fekete kerületben egy Schwartz Dávid nevű ismert zsebtolvaj két választóval verkedett össze és az egyiket a nyakán megsebesítette.

A liberális lapok választási visszaélésekről beszélnek és petíciót helyeznek kilátásba, viszont a többi lapok a liberálisok visszaéléseiről irnak.

A székelyföldi „forradalom”

Irta: Paál Árpád

Amint lapunk egyik utóbbi számában olvashattuk, Bukaresten a minisztériumban is hire jár a székely forradalomnak. Csak ugy nyári tréfahir alakjában, de beszélnek róla. Talán illetékes helyeken szeretnének is közöttünk egy kis összemarokodást, egy kis magunkra támadó forradalmat. Egyrészt a nyári szenzációkba is színtölt keverednek belé, de aztán kibékítés formájában jöhetnek is ránk a kellő rendszabályokkal.

Hát éppen azért százszor is meggondoljuk az ilyen házi forradalmakat. Most nem érünk rá, egyéb bajunk van. Mert forradalom, az nincs, de bajok vannak, mindenütt vannak. És reménykedéssel, sok szapora igyekvéssel is mind nem lehet elmulasztani őket; a bajok csak sokasodnak és nem kevesbednek. Ezért tehát az aggodalmaink is nőnek, sötétednek, egyre borusabbak lesznek.

Mindazonáltal biznunk kell abban, hogy az élet mégis csak egyszer helyreigazítja magát. A rossz se tarthat örökké, arra is kell hogy jöjjön változat. Hinni kell tudni. A hit mindig fölemel a kétségbeesésből, mert arról világosítja fel a lelket, hogy ő nagyobb sorsnak, nagyobb mindenhatóságnak a részese. Az a nagy sors sohase hagyja el a kicsi embert, csak maga ne verje le és ne hagyja el önmagát.

Ugy érezzük, hogy ilyen életfelfogás szelid hatalomként ur lesz minden megpróbáltott nép fölött, a mi szegény népünk fölött is. A székelyek között is, kik népünk java tömegerejét teszik, s kiknek nagyobb területű néprajzi együttléte és összefüggése az egész magyarság részére is támaszkodó szögletet jelent, anyagi és szellemi menedéket, sulypontoknak a történelmi és természetes nagy összességét.

Jó volt tehát ott számbavenni azt, ami a bajok között a legkiáltóbbnak mutatkozott. Bizonyára egész közönségünkre igen tanulságosan hatott, hogy a kamatterhek miatti feljajdulást okos szavakkal le lehetett csillapítani. Felismerés lett általánossá, hogy félmilliárd lejnyi tőkéje van sajátmaga között, sajátmaga megtakarításából a Székelyföldnek, s hogy ezt a tőkeerőt, az ingó vagyont pénzbeli formájának ezt a megmaradt gazdaságát nem szabad kockáztatni.

Mert ha ez szétzilálódik, akkor — mint ahogy Gyárfás Elemér mondotta — „meglesz a nagy egyenlőség, mindenki megfaraghatja magának a koldusbotot”.

Ennek a felismerése megtörtént. Hátra van, hogy a felismerés másik oldalra is megtörténjék. Mert a félmilliárdnyi ingó pénzvagyonn kívül a Székelyföldnek egyéb ingó vagyona, s legfőként ingatlan vagyona is van. Az adósságokkal, az egyre nagyobb kamatlábak vállalásával a többiek, a pénztelenek, tulajdonképpen a vagyonnak ezt a más formáját védtek, a megélhetésnek azokat a tartósabb alapjait, amik különösen az ingatlan vagyonnban vannak.

A félmilliárdnyi ingó pénzvagyont felismerése megtörtént, annak jelentőségét mindenki belátta, s hogy azt védeni kell és azzal

csinján kell bánni, mert ez az utolsó és a miénk, — azt is mindenki megértette. De hátra van, hogy hasonló felvilágosodás történjék a földekről és házakról, s azok gazdasági felszereléseiről, a megmaradt ingatlan vagyronról. Mert az is az utolsó és az is a miénk. Meg kell találni tehát a vagyronforma iránt is a respektust, s meg kell találni a két vagyronforma között a kiegyenlítést.

Mert ha a pénzvagyron elvesztése az egész Székelyföld elkoldusodását jelenti, viszont a pénztelenek földjeinek az elvesztése legalább is a fele Székelyföld kicsuszását jelenti a magyarság lába alól. Ezen a felerészen nemcsak az emberek lesznek földönfutók, de maga a föld is futni fog. Vajjon aztán a megmaradó felerésznyi földet meg tudja tartani a megőrzött és kamatai között megvédett félmilliárdnyi pénzvagyron? Nem megy-e az is a futó földek után?

Hiszen akkor ennek a pénzvagyronnak csak felényi ingatlan vagyron lesz a megkötője. Mások vagyroni képessége és gazdasági politikája lesz az ur e fölött is, tehát végzetes könnyűséggel előállhat, hogy a megmaradó felényi ingatlan vagyron is ez a politika veszi birtokba, a rajta nyugvó pénzeket pedig kamatkisebbitésekkel, vagy egyéb beváltási módokkal teszi légnemüekké. Nem lesz se pénz, se ingatlan vagyron.

Még csak koldusbotot se lehet majd akkor faragni, mert nem lesz honnan letörni a botnak való ágat.

Szükséges tehát, hogy meglássuk az ingatlan vagyronnak a jelentőségét is. A kis földművesek ingatlan vagyrona van olyan eladósodás és kamatteher alatt, amit éppen úgy meg kell látnunk, mint a sajátgyűjtötte pénznek és a pénz védelmének a végtelen fontosságát. Azt hiszem, hogy a Székelyföldhöz hasonló állapotok vannak más magyar népvidekeken is. Amit tehát a Székelyföldre nézve meglátunk, az mind irányadó tanulság ezekre a más népvidekeinkre is.

Egyensúlyozni kell pénzvagyronunk és ingatlan vagyronunk között az egymást fönntartó viszonyt.

Multkoriban egyik székelyföldi ujságban egy nyilttéri közlést olvastam. A közlemény írója elmondja, hogy hitelezőjétől fizetési halasztást kért, mire a hitelező őt bolsevistának

nevezte. Kérde a leszidott ember a közönségtől, hogy megérdemli-e ő ezt a bolsevista elnevezést csak azért, mert jelenleg nem tud fizetni?

Feleletünk nem lehet más: csak ezért nem érdemli meg a bolsevista elnevezést. Ha csak ez történt közöttük, akkor ő csak megszorult adós, a maga igen természetes kérő helyzetében. Azonban azt hisszük, hogy indulatos is volt, mire a hitelező is indulatos lett, s kölcsönös indulatosságukban egyre sértőbbek, igényesebbek és keserűbbek lettek egymás iránt.

Hát itt van, ahol a pénzvagyron és ingatlan vagyron egymással való szembenállásának is ki kell keresni az érzékeny pontjait. Lázadozó rátamadással nem mehetnek egymásra, mert akkor az egymás vagyroni érdekei iránt való belátás elhomályosul bennünk. Az indulat elhomályosítja. Makacságok, köszivüség, gyűlölségek lesznek belőle, s egyik oldalon uszorás vagyronkaparás és zsugori fukarság, másik oldalon nyomor és testvérgyűlölő átkozódás.

Az indulatok kiküszöbölésére kell hatnunk, s ebben keresnünk a magunk társadalmán belül a segítő utat. Lehetetlenség, hogy

indulataink félretételével meg ne lássuk, hogy különösen a magyarság tagjai mennyire egymásra vannak utalva. Tehát mennyire fel kell, hogy ismerjék vagyroni érdekeiket, akár az ingó pénzvagyronra nézve, akár az ingatlan földvagyronra nézve. Egyik se lehet a másikonak a prédája, hanem kölcsönösen kell hogy támogassák egymást a fennmaradásban.

Csak ne válják a bajok miatti aggodalmaink önzéssé, mert abból lesz az egymás iránti belátás hiánya. Abból lesz az indulat és egyéb rossz következmény. Az aggodalmakból fel kell ocsudnunk arra a kölcsönös belátásra, hogy pénzben is, ingatlanban is vagyronaink vannak, s azt közösen meg kell tartanunk. Közös megértéssel, az indulatos és a tulzott igények kölcsönös elhagyásával, s esetleg kevesebb jövedelemmel, de egymás iránti annál több megbecsüléssel elérhetjük, hogy egymás vagyroni alapjaink megtartásában megsegítsük.

Indulat nélkül, egymás iránti elfogultság nélkül ez mind megtörténhetik. Az anyagi bajoknak egy összetartó társadalmon belül a lelkiekben mindig megvan az orvossága. A lelkiekben. A hitben. Az egymás iránti hitben is.

A balatonföldvári politikai értekezleten Vass József miniszterelnök-helyettes kijelentette, hogy nincsen ok gazdasági pesszimizmusra

(Balatonföldvár, augusztus 11.) Hétfő délelőtt Balatonföldváron a magyar egységes párt nagy értekezletet tartott Pesthy Pál elnölete alatt. Az értekezleten Klebelsberg, Vass, Mayer miniszterek, Scitowszky államtitkár jelentek meg a kormány részéről. Scitowszky a névmagyarosítás kérdésében kijelentette, hogy a kormány inkább azt akarja, hogy a szivek és ne a nevek legyenek magyarok. Meskó Zoltán a mezőgazdasági szanálást kritizálta, a boletta-rendszert és kérte a borfogyasztási adó eltörlését. Erdélyi Aladár kifogásolta, hogy az értekezleten Bethlen és a többi miniszterek nem jelentek meg. Az eddigiekhez hasonló ballplatzi módszerekkel nem lehet védekezni a gazdasági bekerítés ellen. Magyarország körül az államok szövetségnek, a nép olvassa a különböző gazdasági szövetezeket híreit, a magyar kormány pedig begubózik a sulyos politikai és gazdasági kérdések elől.

Mayer miniszter megállapította, hogy a boletta-rendszer nagyszerűen bevált, bár

kezdetben zökkenők voltak.

Bogya János, akit az elnök többször rendreutasított, a magyar diplomáciát kritizálta, mint amely felült a francia és esch diplomáciának. Vass József miniszter nagy beszédben fejtegette, hogy gazdasági pesszimizmusra nincs ok. Az új gazdasági egyesülési tárgyalások kérdéséről a jelen pillanatban részletesen még nem informálhatja a nyilvánosságot, csupán annyit mondhat, hogy

a kisantant államok már a csorbatói konferencián elhatározták, hogy a kisantant számára széles gazdasági fundamentumot konstruálnak, ami Magyarországgal szemben egyáltalában nem barátságos gondolat.

A vámunió szerinte a kisantant államok között nagyon nehezen lesz megvalósítható, mivel ezeket az államokat bonyolult kereskedelmi szerződéses kapcsolják össze, s azokat előbb revízió alá kell venni

AMERIKA HÜBÉRURAI

Irta: KILIÁN ZOLTÁN (3.)

VII.
Cadillac

— Néd, Zolikám, nesze ez a marék pénz! — mondta egy reggel Morley. — Azt hiszem, elég lesz arra, hogy körülnézz addig, míg befoglak az igába. Ne sajnáld nagyon és tégy mindig kedved szerint!

— Kedves vagy, Pali.

— Chicago érdekes város, meglátod ezt hamar. Vágj nekik keresztül-kasul.

— De...

— „De“ nélkül. Pénzed van, ezzel el van intézve minden. Ami kell, megveszed, ahova akarsz, bemegy. Kapsz mindent. Szervusz, sietek.

Derécey szeme Morley után ragadt.

De nem sokáig. Ujja között sisegett a pénz. Ennek a különös országnak a pénze, amely boldoggá teszi mind a százhuszmillió embert, aki itt a két nagy part között futkároz.

Kapta a kalapját, szaladt. Még ottthon feltétlen paranesul szabta meg önmagának, hogy minden itt szerzett pénzből hazaküldi a felét Gusznak. Bankot keresett, befizette a kapott összeg felét. Szánitgatta, hogy mikorra kapják meg. Ez lesz az első, Amerikából jött nagy öröm.

— A rendőrfőnökségre! — szólt oda a soffórnek. A rendőrfőnökhöz minden különösebb teketória nélkül bejutott.

— Chicago rendészeti viszonyait szeretném megismerni, chief! — mondta a főnöknek a bemutatkozás után.

— Well, kicsit eltérnek az európaiaktól, — mosolygott a főnök, — adok önnek egy detektívot, az körüviszi és elmond mindent, amit tud. Biztosítom, fog tudni eleget.

Pár pillanat múlva már nyolchengeres kitűnő Cadillac-kocsiban ült Derécey Zoltán. Ilyen Cadillac-automobilokon száguldanak Chicago detektívjei és rendőrei a banditák után.

Fenyegető harangszó hallatszott a Cadillaeról, ez a harangozás helyet biztosított a kocsinak végesvégig az utakon, mert a rendőrautó sohasem áll meg a többi gépkocsival a közlekedési sárga, zöld és piros jelekre.

A detektív ott ült Derécey kapitány mellett. Lobogóhaju, szőke fiu volt, rózsaszínarcu és vidám. A Cadillac páncélszekrényeit magyarázta, meg az automobilra szerelt ismétlőfegyvereket.

— Majd a hátsó ülések alá mutatott:

— Ezek alatt vannak a mi kulesaink! — mondta nevetve. — Kicsit használtak már, mert házakat bontogatunk velük. Önként nem nagyon nyitják ki az ajtókat nekünk.

Fejszék és feszítővasak voltak ezek a „kulesok“.

Derécey is mosolygott a szőke detektívre és nézte a pompás, gyors autót.

— Sűrűn akad dolguk ezeknek a kocsinak?

— Ez, amelyben ülünk, két év óta huszonkétezer mérföldet futott.

— Hány ilyen kocsijuk van?

— Ebből a fajtából még vagy egy féltucat. A leggyorsabb gép valamennyi. Könnyű Ford-kocsink pedig több, mint száz fut.

A kapitány eltűnődött a szédítő forgalmon

— Hogy hívják önt, detektív?

— Brennan. William Brennan.

— Nézze, Brennan, valamit nem értek, ön bizonyára tud felvilágosítást adni nekem.

— Azt hiszem, kapitány. Paranesoljon!

— Ez a Chicago mérhetetlenül gazdag. A város boldog jövőjét nem döntheti meg soha semmi... Az emberek lázasan, mondhatnám örületes munkatempóban dolgoznak benne. A kereset kitűnő... Még mindig nincs elég pénzü az embereknek?! Miért rabolnak és gyilkolnak Chicagóban úgy?

— Senkinek sem lehet elég pénze! — legyintett a detektív. — Mindenki még többet akar...

— Furesa okoskodás, — gondolta Derécey a detektív feleletére. — Micsoda város!... És minek nekik az

a még több, mindig több pénz?

— Minek?! — ismételte a detektív — óh minek, a pénz?! Ezer oka is van annak, kapitány...

Ebben a szempillantásban nagyot ugrott a Cadillac. És már ropogott is a gépfegyver.

— Bujjon rögtön a páncél mögé! — kiáltott Deréceyre Brennan. — Kifogtuk jól!

— Mi baj? Miért?

— Grysil bandája ütött ránk!

— Ki az a Grysil?

— Nem érek rá elmondani most!... Vigyázzon, mindig a páncél védelme alatt kell maradnia!

— Igen.

— Ott van a páncélfalon a fogó, markolja meg erősen...

— Már fogom.

— Jól van, azt hittem az előbb már, hogy ki-repül!... Öten vannak a kutyák!

— Öt rabló?

— Dehogy, öt autó... Bekerítenek egészen...

Derécey önkénytelenül is felkapta a fejét, hogy megnézzék őket.

Brennan visszarántotta:

— Ne nyujtogassa a nyakát! Inkább löni kellene az ön oldalán is! Ért a gépfegyverhez?

— Hogyne. Dolgoztam vele eleget a háboruban.

— Akkor esinálja itt is. Eressze ki, csakugy vaktában!

Derécey nekifogott. A gépfegyver működött a keze alatt tökéletesen.

Megtalálta a látókát is a falon. Nagy olajzöld autót látott, amely kiszökött a rendőrautó tüzeléséből. Jött aztán vadul a Cadillacnak. Nyomában egy ugyanakkora fekete koci.

Brennan káromkodott: az ő oldalán is előrohant egy koci.

A Cadillac vágatott velük. Magyarországon a versenyeken nem látott Derécey ekkora szágulást. Itt a rendes városi utcán repültek így.

És nem volt senki, aki a szörnyű küzdelembe belevatkozozzon. Az emberek mind eltűntek végig az utvonalon.

(Folyt. köv.)

Marosvásárhelyen veszedelmes pénzhamisító banda után nyomoz a rendőrség

**Az egész Marosmentét hamis ezerlejesekkel árasztották el
Eddig két letartóztatás és több kihallgatás történt**

(Marosvásárhely, augusztus 11.) Már napok óta a marosvásárhelyi rendőrség lázasan nyomoz egy nagyszabású pénzhamisítási ügyben. Eddig megállapítást nyert, hogy

a pénzhamisító banda tagjai az egész Marosmentét hamis ezerlejesekkel árasztották el.

A rendőrség szerint a pénzhamisító banda tagjai rendszeresen állatvásárokon jelentek meg és ott operáltak a hamis ezerlejesekkel. Csak az utóbbi napokban 25—30 hamis ezerlejesre akadtak. Egy-egy gazdánál, akik az utóbbi időkben vásárookra jártak 3—4 hamis ezerlejest találtak. Az eddigi nyomozás csak annyit tudott kideríteni, hogy a pénzhamisító banda tagjai Marosvásárhely központtal

működtek. Innen járták be a szomszédos községek vásárait s hozták forgalomba a hamis ezerlejeseket.

A marosvásárhelyi rendőrség két nap óta számos marosvásárhelyi mészárosot és marhakereskedőt hallgatott ki és a mai nap jolyamán két embert előzetes letartóztatásba helyezett.

A kihallgatások állandó permanenciában tartanak, de a rendőrség a nyomozás további sikerének az érdekében nem adott ki hivatalos nyilatkozatot. A nyomozó detektívektől csak annyit sikerült megtudni, hogy az eddigi nyomozások jó uton haladnak és néhány napon, esetleg néhány órán belül a pénzhamisító banda tagjai hurokra kerülnek.

Sulyos inzultusnak és rablótámadásnak esett áldozatul Aradon Karádi Nagy Lajos, a Keleti Újság közgazdasági szerkesztője

(Arad, augusztus 11.) Karádi Nagy Lajos, a Keleti Újság közgazdasági szerkesztője a vasárnap folyamán Aradon tartózkodott. Este egy nagyobb úri társasággal betért a Dacia kávéháza. Közben a szomszéd asztalhoz három ur helyezkedett el. Amikor a társaságában lévő ismerősei eltávoztak, a szomszéd asztalnál levő társaság invitálta meg munkatársunkat, aki a meghívást elfogadta, mert a vonat indulását a kávéházban akarta megvárni. Az invitáló társaság három tagja közül az egyik a Pasca vámfőnök helyettese, a másik szintén a kurtiesi vámhivatal tisztviselője volt, a harmadik pedig ismeretlen volt munkatársunk előtt.

Egy órát töltött Nagy Lajos ezzel a társasággal. Amikor fizetésre került a sor,

a társaság ismeretlen tagja öklével a mit sem sejtő Nagy Lajos szemeközé ütött s mikor védekezni próbált, Russu Bogdan István kurtiesi vámtisztviselő revolverét előrántva, sulyos ütést mért munkatársunk fejére. A társaság erre rárohant Nagy Lajosra s a legbrutálisabb módon ütni kezdte. Az ütlegelések közepette kivitték a kávéház elé, ahol történetesen a 100-as számú autótaxi állott. A kurtiesi társaság erőszakkal betette az autóbába s kiadták a jelszót: „Kurticsra vele, hogy ezt az irredenta magyar újságirót tegyük át a határon.”

Az autóval az állomásig mentek s ugylátszik, itten észretertek a kurtiesi urak, mert ők, mind akik jól végezték dolgukat, kiszállottak az autóból s tovább állottak.

Nagy Lajos visszahajtatott s utközben észrevette, hogy a sulyos sérülésein kívül még a

hétézeröt száz lej készpénze is eltűnt.

Azonnal felkereste dr. Lust hatósági orvost, hogy a sulyos testisértsérről láttelelet vétessen fel. Lust dr. Vitiaz dr. szemspecialistához utasította, aki miután megvizsgálta Nagy Lajos sérüléseit, orvosi bizonyít-

ványt állított ki arról, hogy a kapott sebek nyolc napon belül gyógyulók. Ezek után Nagy Lajos feljelentette az illetőket az aradi rendőrségen. Az aradi rendőrség a mai napra megidézte a kurtiesi vámkérdéses tisztviselőt, hogy kihallgassák ez ügyben.

A megdöbbentő eset egész Arad közvéleményében a legnagyobb felháborodást váltotta ki, ami természetesen is. Ugyan még az affér összes részletei ismeretlenek, de annyi tény, hogy Aradon ugylátszik akadnak magukról megfélekedzett emberek, sőt tisztviselők, akik túltéve magukat minden törvényes, megengedett szemponton, egyszerűen: „Kurticsra veled, irredenta magyar újságirót” címen a legfelháborítóbb brutalitásokra ragadtatják magukat. A karádi Nagy Lajos esete nem az első meglepetése Arad város közönségének. Alig pár héttel ezelőtt egy másik magyar újságirót inzultált egy sziguranca komiszar, akit az újságiró leleplezett. Bővebb támadások főbeszámolója az újságiró lett. Alig néhány nap leforgása után ugyancsak Arad egyik előkelő lakójában egy másik, hivatását teljesítő újságirót ér hasonló támadás. Meg vagyunk győződve, hogy a hatóságok az ügyben a legszigorubb vizsgálatot indítják meg és munkatársunk meg fogja kapni a kellő elégtételt. A vizsgálatnak kell kiderítenie, hogy a vámtisztviselők milyen szerepet vittek az afférban, de revolverrel támadni védtelen embere állami tisztviselőknél, még akkor is megdöbbentő fényt vet közállapotainkra, ha arra az álláspontra helyezkedünk, hogy néhány magáról megfélekedezett emberről van csupán szó. Egy állami tisztviselőnek annyira diszeiplinálnak, az állam és a tisztviselői osztály tekintélyét szemelőtt tartó, fegyelmezett embernek kell lennie, hogy ilyen esetek aktív részese nem lehet. A felháborító esetre felhívjuk a hatóságok és Vaida belügyminiszter ur figyelmét, aki sokszor garantálta nyilatkozataiban, hogy udvarias modorra szoktatja, különösen a vámtisztviselőket. Ugylátszik, mint igen sok esetben, a belügyminiszter rendeletét egyesek nem hajlandók respektálni.

Ifj. Konkoly-Thege Gyula, akinek felesége nemrégiben halt meg tragikus körülmények között, Svédországban öngyilkosságot követett el

(Oslo, augusztus 11.) A svédországi Nidarosban tegnap délelőtt szállodai lakásán öngyilkosságot követett el és meghalt ifj. Konkoly-Thege Gyula magyar mérnök, kinek felesége, Dorothy Ahrens dúsgazdag amerikai hölgy hetekkel ezelőtt Budapesten mérgezésben kisenvedett.

A magyar mérnököt elhunyt felesége Amerikából Európába utazott szülei északeurópai utra vitték magukkal és igyekeztek vigasztalni az őt ért veszteség feletti bánatában.

Konkoly-Thege azonban vigasztalhatatlan maradt. Egy őrizetlen pillanatban szobája

küszöbén revolvért rántott elő s föbelötte magát. Dorothy Ahrens megrémült szülei azonnal berohantak a szobába s vejuket ott találták átlótt halántékkal.

A tragikus öngyilkosság részleteiről a következőket jelentik:

Vasárnap délután megszólalt a telefon Konkoly-Thege Gábornak, Konkoly-Thege Gyula öccsének, Tábor uca 8. szám alatti lakásán. Az amerikai követség jelentkezett, amely egy sürgöny tartalmát közölte vele. A sürgöny néhány szóból állott és tartalma magyar fordításban ez volt:

„Gyula agyonlőtte magát, meghalt.

Holttestét visszük magunkkal Budapestre.

Ahrens.”

Konkoly-Thege Gábor megrendülve vette tudomásul unokaöccse tragikus halálát. Néhány perc múlva fölhivta Abbáziát s közölte bátyjával, Konkoly-Thege Gyulával és feleségével a szörnyü hirt. Konkoly-Thege Gyula jóformán nem is válaszolt öccsének, elesukló hangon csak annyit mondott, hogy indulnak haza.

Készülődés a halálra

Stockholmi jelentés szerint ifj. Konkoly-Thege Gyula a svédországi Nidarosban, a régi Trondjhemben tartózkodott apósával és anyósával, ahol néhány hetet szándékozott eltölteni, mielőtt velük hajóra szállt volna, hogy átkeljen Amerikába. A fiatal Konkoly-Thege

vigasztalhatatlan volt az egész utazás alatt s egyre azt hangoztatta felesége szüleinek, hogy nem éli túl a katasztrófát.

Ahrensék, maguk is lelkük egész mélyéig megrendülten, tőlük telhetően igyekeztek megvigasztalni vejuket, aki azonban semmi-féle vigasztalásra nem reagált. Vasárnap délelőtt fél 12 órakor együttes sétáról érkeztek vissza a városból hoteljükbe s ifj. Konkoly-Thege Gyula azzal bucsuzott el apósától és anyósától, hogy egy levelet akar írni a szüleinek még ebéd előtt s ebédnél majd találkozni. Alig vonult be szobájába, amely közvetlenül az apósa és anyósa lakosztálya mellett volt,

revolverdörrenés hallatszott.

Ahrensék berohantak vejuk szobájába, aki átlótt halántékkal feküdt a padlón, mellette a revolver, amellyel agyonlőtte magát. Ifj. Konkoly-Thege Gyula holttestét, amint ez táviratukból is kitünik, Ahrensék hozzák magukkal Budapestre. Minden valószínűség szerint boldogtalan fiatal felesége mellé temetik.

Átvették Kolozsvár városát az interimar bizottságtól

A költségvetési tervezet a megalkult igazolóbizottság elé került

(Kolozsvár, augusztus 11.) Hétfőn délután — amint a Keleti Újság előre jelezte — megtörtént a kolozsvári városházán az ügyek vezetésének az átadása. Délelőtt 10 órára ültek össze az állandó választmányiak a tagjai, akik az interimar bizottságtól átvették forma szerint a városi közigazgatás vezetését arra az időre, míg a helyettes polgármesteri választás fellebbezése fölött döntenek Bukarestben. Ez a döntés augusztus 27-én lesz. Az ügyosztályok vezetését azonban nem adták át a választmányi tagoknak, mert a törvény a helyettes polgármestereknek tartja fenn az osztályok vezetését, a választmány csak üléseken hoz határozatokat. Ez idő alatt az összes ügyosztályok főnöki tisztét Mihali Tivadar polgármester tölti be. Az anyakönyvi teendők vezetésével, aminek átruházására a törvény jogot ad a polgármesternek, Mihali polgármester Moldovan Antal ipartestületi elnököt bízta meg. Benn marad a városházán mint választmányi tag is Ujvárossy Miklós, az interimar bizottság volt tagja.

Délután ült össze az igazoló bizottság, hogy megkezdje a költségvetés áttanulmányozását. A bizottság ugy alakult meg, hogy elnöke dr. Pop Valér, alelnöke dr. Zagoni István, előadója Schwartz Jakab. A költségvetési tervezetet az interimar bizottság készítette el s az igazoló bizottság az előirányzott bevételi tételek realitását, a kiadásokat pedig a feltétlen szükségesség alapján vizsgálja felül, hogy ez alapon tegyen előterjesztést a tanácsülésnek. Ez a költségvetés a mostani, 1930-i évre szól, ennek az évnek nagy része azonban már letelt, a pénzforgalom nagy részének már csak utólagos tételekbe foglalásáról lehet szó, mert az átalakulás ideiglenes időszaka alatt nem volt tanács, ami a költségvetést megcsinálhatta volna, viszont az interimar bizottság a választott tanácsnak tartotta fenn a tervezet feletti döntést.

Kivándorolt magyarok szörnyű katasztrófája az óceánon túl

(Budapest, augusztus 11.) A világháború után, amikor bekövetkezett a nagy gazdasági leromlás, példátlan erővel lángolt föl a kivándorlási láz. Miután Északamerikát ugyiszólván elzárták a beözönlők elől, a népvándorlás Dél- és Középamerika, tovább Kanada felé indult meg, ahonnan mindenki az Északamerikai Egyesült Államokba remélt átjutni.

A léprecsalt áldozatok, akik pénzzé tették házukat, földjüket, marhájukat, hogy eljussanak az „igét földjére”, sok-sok keserű viszontagság és hányódás után rendszerint kifosztva, kiábrándulva és nem egyszer toloncuton érkeznek haza. Akik pedig kint rekednek, kétségbeesésükben vagy a mindent elintéző revolvergolyóhoz folyamodnak, vagy hihetetlen nélkülözések között várják a pusztulást.

Délamerika általában a kifizetések hazája. Az a hivatalnok, aki Európában 200 dollárt keres, itt nem kap többet 100—120 dollárnál, ezt is csak akkor, ha valami sajtóságságos földadatot végez. Hivatalnokra egyébként nincs szükség. Az orvos csak nagy utánjárással, költséggel tudja oklevélét honosíttatni, de előzően spanyol nyelven le kell vizsgáztatni. A kereskedelmi és iparvállalatok elsősorban a saját nemzetiségű tisztviselőket és szakembereket alkalmazzák. A latin-nyelven tehát cseppet sem rózsás az elhelyezkedési lehetőség és a legtöbb kivándorolt sorsa megdőbbséget.

Mindenki felülmúlja azonban a napszámosok, földmunkások, iparosok hihetetlen nyomora. A magyar vidékekre letörtén, csapzottan hazaérkezett vándor-madarak elbeszélései és övéikhez küldött kétségbeesett levelei tanuskodnak arról, hogy milyen rettentő élet vár a kivándoroltakra a délamerikai agrár Argentíná-

ban és Braziliában, továbbá Kuba poklában, Mexikó fensikjain és Kanada messzi telepein.

Akik Braziliában a kávétermelők rabszolgái lesznek

Egyes csoportokban százan és százan kelnek utra, de már az utazás alkalmával a családások sorozata éri őket. A ruhájukat olyan durva módon fertőtlenítik, hogy az teljesen tönkremegy, a hajón pedig élvezhetetlen ételt kapnak. Rio de Janeiroban rendszerint nagy tömeg bevándorolt várja a hajó érkezését és valósággal rimázkodnak, könyörögnek a jövevényeknek, hogy ne szálljanak partra, forduljanak vissza, amíg nem késő! A figyelmeztetés azonban mindig eredménytelen marad, mert az új kivándorlók nem hisznek jó-akaróknak.

Az emberrakományt Santos kikötőben szállítják partra. Innen marhaszállítókoszikban viszik őket Sao-Paulo városába, ahol barakkoknak nevezett ólakban töltenek egy éjszakát, szigorúan zárt ajtók mögött, mint a rabok. Másnap reggel azután utnak indítják őket százötven-háromszáz kilométernyi távolságra. Brazília végeláthatatlan pusztái felé. A kivándoroltakat a „Fazendás (farmer) Szövetség” veszi át és a tanyákon kávétermeléssel foglalkoztatja őket. Előlegképpen mindenki kap élelmiszert, főzőedényt és ruházati cikkeket. Pénzt a kivándoroltak egyáltalán nem kapnak.

Az elszámolás mindig a kávétermelés bevégeztével és a fazendások önkényes számvetése alapján történik. Ilyenkor rendszerint az derül ki, hogy a kivándoroltak az elvégzett munka bérével szemben már jóval fölül adósaik a fogyasztási szövetkezetnek.

Deportálja a magyarokat a kanadai hatóság

Kanadába, ahol már százezer főnyi magyar él, hatodik esztendeje tart a kivándorlás. A magyarság fele Nyugatkanadában, másrészt Manitobában és az angol Columbiában él, de a bevándoroltak zöme, a földművestársadalom Saskatchewanban és Albertában telepedett le. A számuk azonban már olyan nagy, a lehetőség pedig olyan kevés, hogy a kanadai hatóságok egyre jobban korlátozzák a bevándorlást.

Az emberkereskedők ide is azzal csábítják ki a földet, hogy minden kivándorló háromszáz hektár földet kap az államtól. Persze, ebből sem igaz semmi. Az újabb bevándoroltak nagyrésze szörnyűséges helyzetben él és könyörödmányokból tengeti életét. Aki a nyugati szőnyegnyákon, szővőgyárakban, vagy a montreali gyári üzemek valamelyikében kivételesen álláshoz juthat, törhetetlen akarattal, rendkívüli élelmességgel és napi tizenhatórás megfeszített munkával tud csak kenyere mellé egy falat húst biztosítani. Az ólakok állandóan vetekednek a jövevényekkel, így-keznek lehetetlenné tenni, kiszorítani őket és a szőnyegnyákon nem egyszer elkeseredett harc dúl közöttük.

A bevándorolt földművesek munkát leginkább nyáron kapnak, amikor éjt nappá téve robotolnak, hogy a télirevalót megszerezzék. De hiába, a téli időszakban közsönt az inség.

A lelket csak az a remény tartja bennük, hogy egyszer mégis sikerül eljutniuk Északamerikába, ahol pedig szintén nagy a munkátlanosság. A kivándorlás hírére tudnak erről a vágyról és azokat, akiknek van valami pénzüik, újabb gyönyörű mesékkel szédítik meg. Százötven-kétszáz dollárt kérnek tőlük vizumra, utiköltségre, utlevélre és a „hatóságok megvesztegetésére” s amikor ezt az összeget kicsalták, átadják nekik a kész okmányokat. Az átvándorlók boldogan szállnak hajóra, amely vágyaikkal együtt Északamerikába röpten őket, ám a hatóság emberei megjelennek s a fölülvizsgálatnál kiderül, hogy az utlevél, a vizum és minden okmány — hamis.

De nemcsak ezt az aljasságot követik el a hiénák. Működésüket azzal tetőzik, hogy ők maguk jelentik föl kifosztott, becsapott áldozataikat, amiért hamis okmányokkal utaznak. A följelentésért ugyanis a hatóságoktól külön vérdíjban részesülnek. A hatóságok jogtalan határátlépésben és okmányhamisításban bűnösöknek mondják ki őket s a balsorsú emberek ártatlanul súlyos rabságba kerülnek.

A kubai nyomortanyák ágyrajárói

Hasonló a helyzet Havanna szigetén, ahol több mint ötezer emberből álló magyar kolónia él. Ezek a szerencsétlenek is többet koplálnak, mint esznek. Főleg nyáron van nagy szűkölködés; csak a három hónapig tartó téli idény hoz némi enyhülést. Ilyenkor seregestől rándulnak át a jobbmódu amerikaiak a szigetbe, ahol nincs szesztilalom. A kubai luxusszállók megtelnek az idegenekkel és akkor a volt orvosok, mérnökök, ügyvédek, hivatalnokok, tanárok mint takarítók, eszékajpcucolók, dokkmunkások, pincérek, szoba-

inasok és kifutók kenyérhez jutnak.

De micsoda száraz kenyérhez! A benszülöttek, a mulattok, a kínai kulik, fekete négerok és indiánok már napi 30 centért is vállalnak munkát, ha akad. A verseny lehetetlenség eredményesen fölvenni velük és így hasonló bérért kell dolgozniuk. Ugyanakkor 20 centet kell fizetni naponta az ágyért a tömegszálláson, ahol egy-egy szobában hat-nyolc fekvőhely zsúfolódik egymás mellé.

Letört szárnyu „fecskék” Argentínában

Argentínába is boldogam reménykedő arecal érkeznek meg a kivándoroltak, de hetek múlva már rongyosan kóborolnak az uccákon és hajnalonként a szemetesládából csillapítják éhségüket. A tehetősebb buenos-airesi lakók tudnak az idegenek nyomoráról és kiteszik a szemetesládák tetőjére a visszamaradt élelmiszereket. A szerencsétlenek hajnalban együtt lakmároznak a kóbor kutyákkal és egy jobb falatért gyakran összemaradnak.

A város főútján, az Avenida de Mayo, meg a Rivadavián emberkereskedők leselkednek a kivándoroltakra. Az újonnan érkezett a saját anyanyelvén szólitják meg s magyszerű munkaalkalmat, kitűnő állást ígérve, egy-kettőre elszedik minden pénzt. A hiénának az uton levő hajók listája és az utasok neve már egy-két nappal előbb a kezükben van. A partraszálló magyar ugyanesak elesodálkozik, amikor az óceán a saját nevére és anyanyelvén köszöntik. Akkor még nem is sejti, milyen borzalom várna rá. Persze, jön az áldomás, egész tuat kecsesgató ígérlet s a félrevezetett, tapasztalatlan kivándorlónak száz és százfajta címen hónapokon át fizetnie kell. Ha a „nagy-lelkű jóakarók” már az utolsó fillért is elszedték, tovább állnak. A kifosztottak közül többen agyonlőtték már magukat. Általában Argentínában is napirenden van, hogy a bevándoroltak eldobják életüket.

Ebben a délamerikai agrárállamban harmincezer magyar él s ezek közül legalább tízezernek kétségbe-ejtő a nyomora. Az utolsó évek emberszállítmányait, mint „fecskéket” hozták ide ki, de ezeknek a fecskéknek a szárnya nagyon letört... Kiderült, hogy munka egyáltalán nincs és ha van is, csak hihetetlen szenvedések árán tudják megszerezni a száraz és keserű falatot.

A formozai vasutépítésnél jórészt magyarok dolgoznak, akik mindenüket eladva, a jólét és a megdagodás reményében ültek hajóra. Itt mindig fúj a szél és forró homokot hord az emberek szemébe, szájába. A 35—40 fokos hőségben sokan kidőlnék. Megtörtént már, hogy a mérnök a fizetés elől meglépett.

Erdőbe, pincébe kell menekülni a meleg elől, mivel sok embert meg is őrjít. Mások meg erdővel, vízzel körülfűrt szigeten dolgoznak, ahol övig érő gumicsizmában, ezernyi mérges állat s féreg között lápot csapolnak le és árkot ásna.

Beleőrülnek a szenvedésbe a mexikói bevándoroltak

Mexikóba az elmúlt tíz esztendő alatt mintegy tizenötezer magyar vándorolt ki. Décey Lukács erdélyi származású kivándorolt magyar egyesületet alapított, segélyegylettel egybekötve, amely már rengeteg magyart mentett meg az éhenhalástól.

Mexikóban a folytonos forradalmak, villongások lehetetlenné teszik a gazdasági föllendülést s ez az oka, hogy az ipar és kereskedelem is kezdetleges. A mexikói törvények értelmében a munkáltató elsősorban az ólakoktól köteles munkát adni, de a nagy pangás miatt még ezeket sem tudják kellőképpen foglalkoztatni.

Az országutakat az éhes európaiak szárai szekták ellepni. Főtáplálékuk a kaktuszlevél és csemegezámba megy, ha kukoricából és babból készült ugynevezett tortiát ehetnek. A folyók mentén földbevált üregekben keresnek éjszakára hajlékot s a kétségbeesítő helyzetből és a kiállott izgalmaktól már többen megőrültek. Az indiánok is állandóan veszélyeztetik a telepes európaiakat, akiknek aratás előtt gyakran egész termésüket elrabolják. Ilyen körülmények között, aki teheti, elmenekül.

Ezek az adatok ékeesebben beszélnék minden regényről. Az itthonhagyott családoknak minden hulló könnyeseppje keserű átok azokra, akik a családfőt adósságra elvitték a messzi idegenbe, hogy ott éhen vesszen és ők nyögjék az adósság terheit...

H. I.

A Tordai Alagut nevezetű étterem bérbeadó

teljes berendezésével együtt. Téli és nyári kerthelyiség. Bővebbet Lengyel S. okl. mérnöknel, Torda, Főter 25 sz.

Megjelent

AZ ÚJ

SZESZADÓ TÖRVÉNY

módosított szövegű román és magyar együttes kiadása

Dr. Mihelffy és Dr. Mandel ügyvédek szerkesztésében.

Ára: 140 lei és portó.

Megrendelhető a

Keleti Újság könyvosztályánál Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 4.

Háromszáz nemzeti szocialista megzavarta a német alkotmány évfordulójára rendezett ünnepélyt

A letartóztatottak kinyitották a fogházban a vízcsapot és elárasztották a cellákat

(Berlin, augusztus 11.) Hétfőn ünnepelték meg a birodalmi gyűlés termében Hindenburg jelenlétében a német alkotmány évfordulóját. Az ünnepi szónok Wirth, volt kancellár sajnálkozással állapította meg, hogy a politikai válság egyre terjed és az alkotmány kátyuba jutott. Minden a választások eredményétől függ. Jól gondolja meg a német nép, hogy mi az érdeke a demokráciának és a köztársaságnak.

Az ünnepség második részét a stadionban tartották meg, ahol több ezer iskolásgyermek is közre-

működött. Az ünnepségen óriási közönség vett részt. A berlini ünnepségeket azonban sajnálatos körülmény zavarta meg. Körülbelül háromszáz nemzeti szocialista felvonult a birodalmi gyűlésre és ribilliót keltett. Amikor letartóztatták őket, a rendőrségi fogház celláiban tovább renitenskedtek. Ablakokat vertek be és letörték egy vízvezeteki csapot, mire víz árasztott el egyes cellákat. A nemzeti szocialistákat ma átkísérik az ügyészégi fogházba.

Hatezer bombát dobnak le naponta angol repülő Peshavar környékén a felkelők bázisaira

(London, augusztus 11.) Peshavarból jelentik a lapoknak, hogy a helyzet az északnyugati határvidéken és a város környékén még mindig igen válságos. Az afridik általános rohamot még nem intéztek ugyan az erődítmények ellen, de folytonosan érkező erősítésekkel guerillatámadásokkal igyekeznek zavarni az angol csapatokat.

A támadó hegyi törzsek völgyekben helyezkedtek el a város körül s beásták magukat, hogy védekezni tudjanak az angol repülőök állandó bombázása elől. A repülőátadások az afridik ellen állandósultak.

A bombavető repülőgépek naponta több mint hatezer bombát dobnak le a felkelők bázisaira.

Az afridik előretolt őrséi között nem nagy károkat tehetnek a repülőbombák, mert kitámasztották a kavernaépítés módját s a mély földalatti sziklaüregekbe vonulnak a bombázások idején.

Peshavar egyik külvárosa ellen intézett afridi lovastámadást két ezred angol lovaság hiúsított meg.

Az afridik a vasúti pályaudvart szertették volna birtokukba keríteni és levegőbe röpiteni egyik municióraktárát.

Az angol lovaság rohamát repülőgépek a levegőből támogatták. Hasonló, de kisebb méretű támadást kíséreltek meg a hegyi törzsek lovaskülönítményei a Peshavarba vezető vasútvonal mentén is, ahol sikerült őket a vasutbiztosító osztagok többórás gépfegyvertűzével fávoltartani.

Peshavarban a helyőrség jól felfegyverzett és elegendő számú katonából áll s így meg van a remény rá, hogy a törzsek attackjait szerencsésen vissza fogják verni. Kisebbszámú csatározások Peshavar körül most is folyamatban vannak.

Thielecke berlini író, a „zseni jogán“ gyilkolta meg édesanyját

Munkásságát olyan jelentősnek tartotta, amelyért más „értéktelen“ életeteket fel szabad áldozni

(Berlin, augusztus 11.) Röviden jelentettük, hogy egy Thielecke nevű újságíró és író meggyilkolta az édesanyját. A nyomozás megindult és a berlini bűnügyi rendőrségnek ugyancsak nehéz fejtörést okoz a Thielecke-féle gyilkossági affér felderítése. A fiatal ember, aki édesanyját ördögi kegyetlenséggel, orvul meggyilkolta, a rendőri kihallgatás folyamán cinikus egykedvűséggel próbálja magát kibuzni a csávából. Eleinte önévédelmet próbált menetségére felhozni, a nyomozás újabb fázisában azonban letért erről a kilitástanal utról és elment annak a beismeréséig, hogy

a gyilkosságot előzőleg alaposan fontolóra vette, tehát nem önévédelemből, sem pedig orvul felindulásában követte el.

Arra a kérdésre azonban, milyen érdeke fűződött anyja megöléséhez, nem ad határozott választ, hanem általánosságban mozgó, zavaros filozofémákkal traktálja a rendőrséget.

Már most bizonyos, hogy a fiatal ember a gyilkosság révén pénzhez akart jutni s azokon a márkákon, melyekhez anyjának vére tapad, ki akart vándorolni Németországba.

A büntetés, főleg ami a lelki motivációt illeti, mégsem mondható közönséges rablógyilkosságnak s a rendőrség a tényállás tisztázására irányuló kutató munkától eltekintve, egy érdekes pszichológiai rejtélynek a kibogozására is időt fordít. A rejtélyt a gyilkos fiatal ember adta fel a büntetés után tanúsított magatartásával, egész gondolkodásmódjával, érzelmi és lelki világával. Gondos nyomozás után sok, érdekes adatot hoztak felszínre a fiatal ember múltjára és szellemi fejlődésére vonatkozólag.

Az iskolában feltűnt egyoldalú érdeklődésével távoli országok és exotikus népek életviszonya iránt

s habár szellemileg nem volt alacsonyrendű, ez az egyoldalúság rovására ment általános kiképzésének és az iskola osztályait csak bukdácsolva tudta végigjárni. Később legnagyobb ambíciója az exotikus népek életének tanulmányozása lett. Nagyban felkészült szakirodalmi tevékenység kifejtésére és a folklorisztikus kutatások terén nem is munkálkodott egészen eredménytelenül, amennyiben

egy pár kéziratával sikerült magára vonnia a szaktudósok figyelmét.

Különösen indián népmese-fordításai keltettek érdeklődést szakkörökben. Az amugyis erősen beképzelt fiatal embert ez az érdeklődés teljesen elvakította. Hogy komolyan vették, abban zsenivoltának bizonyítékait látta.

Zseninek érezte magát, az erkölcsi törvényeken felülállónak, életét és munkálkodását pedig olyan értéknek, amelyért, ha kell, más „értéktelen“ életeteket fel szabad áldoznia.

Ez a gondolatmenet nem eredeti, megtalálható Dosztojevskijnek Bűn és Bünhődés című regényében, amelynek főhőse, Raszkolnyikov ugyanilyen megfontolás alapján teszi túl magát az erkölcsi normáin és olt ki egy emberéletet.

Ezek az adatok különös fénybe helyezik az anyagi gyilkos fiatal ember bűnét és egyben magyarázatul szolgálhatnak a vizsgálati fogoly sajátos magatartásának. A fiatal ember legutóbbi vallomásaiban azt állította, hogy

a gyilkosság elkövetésekor egy pillanatra sem volt az az érzése, hogy a törrel édesanyja életét oltja ki.

Ugy érezte, egy idegen személy vergődik a kezei kö-

zött, akivel végeznie kell, hogy elérhesse a maga kitűzött célját. Erről azonban nem nyilatkozik, inkább csak sejtetni engedi, hogy zseniálisnak képzelte szellemi tulajdonságait akarta mindenáron kifejtetni s az ehhez szükséges pénzt akár gyilkosság útján is megszerezni.

A román zsidóság manifesztumban fordul a világ zsidóságához a borsaiak megmentéséért

A romániai zsidók nagytanácsa, amelynek megbízásából a zsidó parlamenti csoport és különböző országgrészek reprezentánsai írták alá a kiáltványt, a következő manifesztumban fordul az egész világ zsidóságához:

A román zsidóság nehéz megpróbáltatásu napjaiban, az első és legfájdalmasabb áldozatok, a borsai zsidók voltak. A terror hetei után egyetlen éjszaka szerencsétlenekké tette őket. Embertelen emberek 132 lakást, 314 épületet romboltak szét. A nagy nyomorúság eredményeként 213 zsidó család maradt otthon és fedél nélkül. 2100 ember tanyázik a mezőkön és a sötét erdőkben meztelenül, éhesen és szomjasan. Ez a számok szomorú valósága.

Még borzasztóbbnak tűnik fel azonban a borsai zsidók nyomorúsága, ha megemlékezünk arról, hogy számukra és családjaik számára hiányzik minden jobbra való kilátás. Mi vár rájuk holnap? Hol fognak menedéket találni az ősz hideg és felhős napjaiban? Ki fogja megalkotni számukra az egzisztencia módjait?

Zsidó Testvéreink! Ott hagyhatjuk-e a pusztulás útján szerencsétlen testvéreinket? Ennek nem lehet és nem kell megtörténnie. Az emberi szolidaritás érzése fel fog ébredni mindegyikünkben és mindent meg fogunk tenni szomorú sorsuk megkönnyítésére. Újjá kell építenünk a borsai szerencsétlenek elhamvadt otthonait, vissza kell adnunk megélhetésüket. Ne engedjük, hogy tönkrement borsai testvéreink a kétségbeesésbe és a halál útjára jussanak. Tudják meg ellenségeink is, hogy az egész világ zsidósága szoros egységben ott áll a szerencsétlenek hátamögött és kész arra, hogy segítségükre jöjjön. A román zsidóság nevében az egész világ zsidóságához a következő felhívást intézzük: **Mentsetek meg kétezer lelket.**

Érdekes hullócsillagöt láttak a Mezőségen

Az augusztusi csillaghullás egyik éjszakáján tüzgolyó futott végig a Mezőség felett

(Kolozsvár, augusztus 11.) 1882 február harmadikán a mezőségi Mócs község felett hatalmas meteor pattant szét. A szétrobbant világvándor darabjait szerzetesorta az explozió ereje a környező községek határain. Muzeumainknak ma is legértékesebb darabjai közé tartoznak a mócsi meteorhullásból származó meteorkövek.

1882 óta nem volt hasonló jelenségben része a mezőségi községnek. Az idei augusztusi csillaghullás aztán különös természeti jelenségben részesítette megint a Mezőség eldugott falvainak lakóit.

A múlt hét egyik éjszakáján hatalmas tüzgolyó futott végig a Mezőség felett. A tüzgolyót Kolozs megye keleti részén több községben megfigyelték. Az érdekes természeti jelenség sajnos, késő éjszaka történt és így a megfigyelések meglehetősen hiányosak. Azt sem lehet a hírekből pontosan tudni, hogy melyen irányban haladt a tüzgolyó?

Annnyit azonban kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy a tüzgolyó fénye megközelítette a tele Hold fényét, két darabra szakadt és eltűnt. Utána fényes sáv maradt egyideig az égen. A tüzgolyó sebessége közepszerű volt és utjában sziporkázó üstököt hagyott maga után.

A beérkezett híradások nem említik meg, hogy detonáció hallzott-e a tüzgolyó szétrobbanása után vagy sem? Egy megbízható szemtanú állítása szerint, aki a robbanás után hosszabb ideig figyelt, semmi dörög sem hallzott. Viszont ez nem dönti el ezt a kérdést, mert a jelenség távolsága szerint a robbanás hangja esetleg pereek mulva válhatott hallhatóvá, amikor már laikus megfigyelő semmi fontosságot sem tulajdonított a dolognak. Ekkor könnyen azt hitette, hogy a dörög nincs összefüggésben a tüzgolyó szétrobbanásával.

Az bizonyosra vehető, hogy a tüzgolyó vagy kirepült a Föld légköréből, vagy pedig az izzó hőmérsékleten gázzá változott, mert sehol sem találtak lehullott meteor darabokat.

A mostani évivándor valószínűleg az augusztusi hullócsillagrajnak volt tekintélyesebb tagja. Nem érte el azonban a meteoroknak azt a nagyságát, hogy a Földre juthatott volna. Mielőtt leért volna, utolérte a hullócsillagok rendes végzete: megsemmisült.

Uj idők ösvényén

...Ülök a szovátai sétányon és várok valakire: Jön is valaki, de valaki más, egy valóságos kéményseprő, annak rendje, módja szerint adjusztálva, csak hogy éppen nem cigarettázik.

Kéményseprővel találkozni szerencsét jelent; hát így is jó — gondolom.

De amint mind jobban közeledik, feltűnik, hogy vállalai gömbölyűek, kezei párnásak és a lépése is asszonyos, arca pedig bár kormos, mégis csak asszony! Ez az alak kéményseprőnek kéményseprő, de asszonymnak is asszony! Összegezem magamban a tényállást.

E közben jön is a barátnőm s miután látta esodálkozásom, egy-kettőre bemutatja esodálkozásom tárgyát, így:

Jóljárt Józsefné, a nyárádszeredai járás negyvennyole községének hivatalos kéményseprője.

Kezet fogunk s mindjárt meg is indul részemről a kérdések raja: Hogy történt? Mikor történt? és így tovább.

És hallgatom az öntudatos, értelmes feleletet:

„Férjem kéményseprő, de évek hosszu sora óta ágyban fekvő beteg... Mikor betegeskedni kezdett s az orvosok nem sok jóval biztattak, emésztett a gond, hogy mi is lesz velünk, ha a mi gondozónk, kenyérkeresőnk kidől? Egy ideig segít rokon és jóbarát, de hamar elfárad a jó cselekedet! Aztán jön a szegénység, a nyomoruság, a koldussor...

S töprengéseimben egy nap ez a kérdés égett előttem: de minek is segítsen akár Péter, akár Pál, mikor itt vagyok én, életerősen! Hát leszek én a kéményseprő!

Megbeszéltük szegény urammal, gyermekeimmel az esetet. Az uram mosolygott; tudta, hogy nem hiába szoktam valamit elhatározni és ha van „repülő nő”, van pápuákat szelidítő nő, miért ne lehetne kéményseprő nő?

Lányom váltig hangotatta, hogy a nők ki fognak nevetni, a mi tényleg még ma is itt-ott megtörténik; esufolkodni fognak a nadrágviseletem miatt, ami szintén megtörténik, mikor sok asszonytársam a térdeit mutogatja..., hogy a gyermekeket rám fogják uszítani, ami szintén nem ritkaság...

Mindegy, ha így, ha úgy, — a kéményseprőség becsületes foglalkozás és a mi házunkba nem fog berontani a Ninesen és minden, ami ezzel járni szokott...

Másnap beiratkoztam tanonénak, két évig voltam tanone, ahogy illik; aztán kaptam ipargyakorlásra könyvet és ma kéményseprő-mester vagyok.

És mindezt olyan egyszerűen meséli, akár egy modern mesét! Nincs hangjában, magatartásában semmi hivalkodás, hogy ő most már új utra tért! Nem! ő csak a férje mellé, majd a férje helyére állott világos elgondolásával annak, hogy ha a férje, aki hü férj, szerető apa, akkor most már neki kell a dolog végét megfognia.

Mindenesetre ez a helyesebb megoldás, mint amit oly gyakran látunk és hallunk: könnyek, sírás, a férjre ráúnás, válás... A nő tovább evez és utána az özönvíz!

További beszélgetésünk során megtudtuk, hogy Jóljárt Józsefné valóban jól járt, mert Alföldön élő szüleitől, kiknek keze a nehéz mezei munkában vált kergessé, szorgalmat, energiát, értelmet örökölt és még valamit: ragyogó erkölcsi felfogást. Gyönyörűség volt hallgatni, amint mesélte, hogy ez az ő mestersége nem aranybánya, de meg lehet élni belőle, ha, igen ha — az ember józan, takarékos, nem majmolja esztelenül a divatot. Különben pedig ő neveli tisztességre gyermekeit, gondolzza urát s szerzetet is még valamicskét, ha éppen alkalom adódik reá.

A tiszta családi élet az ő ideálja. Ez a nő a házasságban nem azt kereste, amit a „modern” nők tulnyomóan keresnek: csak szerelmi életet és ahogy divatosan mondják, „az egyéni élet kiélését”. Ő a házasságkötéskor sorsvállalásra is gondolt úgy jó — mint rossz sorsban. És állja derekasan a fogadalmat.

Ha Nyárádszeredára megyünk, otthonában is felkeressük.

K. D.

Biztosítsa ingatlanát, házát, életét a MINEVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG-nál, Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (v. Ferencz József-u.) 37. sz. Telefon: 12-57.

KÖVETELJEN
BIZTOSÍTÓ
KAPSZULÁT

a Bégy

a dög csirák hordozója, valamint az összes többi férgek

AFLY-TOX

egyszerű permctezése által biztosan elpusztulnak!
Egyetlen világhírű illatosított rovar irtó.

KAPHATÓ: A DROGUERIA, GYÓGYSZERTÁR ÉS ILLATSZERTÁRAKBAN
Nagybani lerakat: București, Str. Plantelor, 26.

Készül az új orosz ellenforradalmi mozgalom

Deterding, az ismert petróleum mágnás vállalta magára az ellenforradalom egész pénzügyi lebonyolítását

(Párizs, augusztus 11.) A Chicago Tribune jelentés közlő orosz emigránsok egyik legutóbbi titkos összejöveteléről, amelyen különböző terveket tárgyaltak egy új nagy orosz ellenforradalmi mozgalom megindításáról.

Miller tábornok bejelentette az értekezleten, hogy a Royal Duch elnökigazgatója Henry Deterding magára vállalta az ellenforradalom

egész pénzügyi lebonyolítását.

Hangsúlyozta a tábornok, hogy kémjei útján a leghatározottabb értesülése van arról, hogy a vörös hadseregben megbomlott a fegyelem s hogy ilyen módon egy erős ellenforradalmi hadsereg felállítása nem ütközne nehézségekbe. A titkos értekezlet a felállítandó hadsereg vezérévé Deterich tábornokot választotta meg.

Őrültnek tette magát egy nemzetközi szélhámos s így akart kiszabadulni a hatósági emberek kezei közül

Zilahra szállítása közben a kolozsvári állomáson súlyos sérülés érte

(Kolozsvár, augusztus 11.) Országosan körözött szélhámost tartóztatott le tegnap a kolozsvári sziguranca, aki idegrázó jeleneteket rendezett az állomáson, mikor a délutáni vonattal Zilahra akart szállítani. A körözött neve Gereben György, nagykárolyi származású foglalkozás nélküli egyén s a sziguranca terhelő iratokkal zsufolt dosszéja van. Többszörös határátlépésért három hónapot töltött a zilahi börtönben, ahol a sziguranca szerinti gyanus összeköttetést tartott fenn és levelezést folytatott Gelber Miklós nevű kommunista letartóztatottal. Miután a börtönből kiszabadult, megjelent Purgany Gusztávné tasnádi lakásán, mint dr Bakó szatmári ügyvéd mutatkozott be s előadta, hogy az állam megbízásából szabadlábra akarja helyeztetni fogházban ülő férjét s evégből 5000 lejt kért kaució címén. Az asszony eladta tehénét s az árát átadta dr. Bakónak, aki meglógott a pénzzel. Azután itt-ott feltűnt, mígnem Galatzban le nem tartóztaták, éppen mikor egy ur pénztárcáját el akarta emelni. Onnan a kolozsvári sziguranca részére kísérték s ez az illetékes zilahi ügyészségre továbbította egy esendőrkáplár kíséretében.

Az állomáson fiatal szöke arcával és panaszaival általános részvétet keltett, az érdeklődőknek azt mondta, hogy ő dr. Papp Zoltán zilahi orvos, egy kapitánynak 5000 lejjel tartozik és magántartozás miatt üldözik. A kolozsvári és budapesti egyetemen végzett. Vonakodott a kocsiba fel-

szállni, erre a káplár puskatus segítségével feltuszkolta. Bent nem lehet tudni mi történt, a közönség arra lett figyelmes, hogy pár pere mulva lerohant, karjából ömlött a vér, annyira, hogy nem bírt lábban állani, összeroskadott. Kézi táskájából kötőszert vett ki, de már nem volt ereje önmagát bekötözni, s elvágódott a perronon. A esendőrkáplár azt mondta, hogy Gereben elszakította a láncot, kezeit az ablaküvegbe vágta, ez ejtette rajta a súlyos sebet.

A sziguranca világosított fel az állítólagos Pap Zoltán kilété felől, ahol még elmondották, hogy Pap Zoltán bolondnak játszott magán a sziguranca, gróf Telekynek adta ki magát és a villanykapcsolóhoz sietett s azt jobbra-balra forgatva, mintha telefon előtt állana, felhívta a soffört.

— Soffőr ur — mondotta — itt gróf Teleky beszél, jöjjön azonnal az autóval utánam!

Gereben Györgyöt, akinek különben testvérbátyját, Gereben Istvánt is körözték, most elszállították Zilahra.

* Asszonym! Takarékoskodjék az idővel. Ne használja alkalmazottait evőeszközök, kilincsek és egyéb fémtárgyak fényesítésére, hanem küldje azokat a Chromotechnikához, Cluj, Str. Regina Maria 45., chromozás végett. Chromozott tárgyak nem rozsdásodnak, foltokat nem kapnak, fényüket nem veszítik el. Telefon: 2-36.

Miért késik a volt magyar tisztviselők nyugdíjazása?

Látogatás a bukaresti nyugdíjintézetnél és beszélgetés Praporgescu vezérigazgatóval — A tisztviselők már benyújtották kérvényeiket, de a legtöbb kérdés nincs kellőleg felszerelve

Egy, esetleg két esztendő is eltelik, amíg az összes kérvények elintézését nyernek

— Kiküldött munkatársunktól —

(Bukarest, augusztus 11.) A rendőr őrzi az aszfaltot. Az irtózatosságot miatt nem szabad rálépni. A bensülött bukaresti előtt azonban nincs tekintély. Csak azért is lép a cseppfolyós aszfaltra. Csaknem beletapad. A jámbor rendőr nem igazoltatja, nem vezeti elő, kineveti a rakoncátlan bukarestit, aki a fél cipője sarkát az aszfaltot hagyja.

Ez a muláságos jelenet Bukarest szívében, a Vama Postei palota tőszomszédságában történt. Itt van a nyugdíjgyár. A hatalmas palota emeleti szobáiban intézik a volt magyar tisztviselők sorsát. Felkanyarodunk a lépcsőkön. A folyosókon alig lézeng néhány ember. Hónapokkal ezelőtt jártunk itt utoljára, akkor itt a nyugdíjasok, kijárók, ügyvédek és képviselők tömege valóságos hullámmozgott. A tisztviselők azonban a forrás dacára is helyükön állanak és ingujjra vetkőzve dolgoznak.

Az iktatóban egy ismerős nyugdíjas aktája után kutatunk. A tisztviselők udvariasak. Átnyújtják az indexet, melynek segítségével néhány pere alatt megtaláljuk a keresett aktát. Minden nyugdíjasnak külön aktaesemője van. Példás rend ~~tervezés~~ mindenütt.

— Mi az oka annak, hogy mégis olyan lassan és késedelmesen történnek a nyugdíjazások? — merül fel önkéntelenül a kérdés.

A tisztviselők nem nyilatkoznak.

— Csak a vezérigazgató ur adhat felvilágosítást, — mondják egyöntetűen, — aki tizenegy órákor fogad. Eppen tizenegy óra, beküldjük a névjegyünket. Pár pillanat múlva a szolga megjelenik az ajtó előtt.

— Várja a vezérigazgató ur, — és kinyitja az ajtót.

Pápaszemes, bürokrata ember Praporgescu vezérigazgató. Udvarias, de nem szívesen nyilatkozik.

— Nincs itthon Boila elnök ur, — szabadkozik. — Nem vagyok politikus, csak egyszerű, adminisztratív ember. Azonban nem tágitunk és már a mellének szeggezzük a kérdést:

— Miért történnek olyan lassan a nyugdíjazások?

— Semmi sem mulik rajtunk. Bármikor meg lehet győződni róla, hogy a nyugdíjbizottság kebelében hatvanhét tisztviselő dolgozik. Ma innepnap van és kibíratatlan hőség és mégis dolgozunk. Tessék velem jönni és végignézni az ügymenetet...

— Erről már meggyőződöttünk, — nyugtattam meg.

— A hiba ott van, hogy a benyújtott kérések hiányosan vannak felszerelve. Csaknem mindenütt 4—5 akta hiányzik egy-egy kérdés mellől. Mi minden esetben felszólítjuk a kérelmezőket, hogy a hiányzó aktákat küldjék be. Ez a levelezgetés a maga hivatalos útján azonban hosszadalmas. A legnagyobb nehézség pedig ott mutatkozik, hogy

a tisztviselők a szükséges iratokat pótlólag nem tudják benyújtani, mert az eredeti okmányok elkallódtak, sokhelyen azokat megsemmisítették, másutt elégették.

— Sok esetben az aktákat Magyarországból, Ausztriából, sőt Szovjetországból kell beszerezni, tehát valóságos diplomáciai eljárásra van szükség, ami nemcsak nehézkes, hanem hosszadalmas is.

— Hány kérést nyújtottak be eddig?

A vezérigazgató ur kissé zavarba jön. A kérdésre nem szívesen válaszol.

— Ötözet, körülbelül ötözet, — mondja mégis bizonytalanul.

— Nincs erről statisztika?

— Még nincs, de év végén pontos statisztikát állítunk össze, akkor tiszta képet kapunk, hogy hány kérést nyújtottak be és abból hányat intéztünk el.

— Hány tisztviselő kapta meg a nyugdíját? — próbálunk valami pozitív eredményt kiperéselni a vezérigazgatótól.

— A benyújtott kérések közül háromezred részében intézkedés történt.

Ez a válasz sem elégít ki, újabb kérdés után Praporgescu csak annyit árul el, hogy

ezerszáz volt tisztviselő nyugdíját utalták ki, de ebben a számban benne foglaltatnak az összes esküt nem tett tisztviselők.

— Nem gondolja vezérigazgató ur, hogy ezek a

számok kissé fantasztikusak? Kolozsváron él a legtöbb magyar tisztviselő s a nyugdíjazottak száma még mindig százon alul mozog.

Kinos csend. Praporgescu egy aktát vesz elő s látszik rajta, hogy az intervjun szeretne már túllenni.

— Minden erőnkkel dolgozunk, de nem számítotunk arra, hogy olyan nagy a kérvényezők száma s

Északamerikában végre esett

Az Unió a mezőgazdaságot ért károk miatt negyvenmillió dollárral szállítja le az idej flottaépítési költségeket

(Newyork, augusztus 11.) Hosszas hetek szárazsága után tegnap végre üdítő reggeli eső esett. Az eső nem volt valami kiadós.

Az Egyesült Államok területén hullott esőtömeget a kiszáradt föld a szó szoros értelmében elnyelte. Hétfőn délelőtt a hőmérséklet 30 fokra szállott alá. Az ég borult. Remélik, hogy most már tartós eső kezdődik. A Mississippi a hosszú szárazság miatt csak mint keskeny csatorna kanyarog széles medrében.

(Newyork, augusztus 11.) Az Egyesült Államokban tovább tartó esőhiány egyre súlyosabb gondokat okoz az amerikai kormánynak. A Newyork Herald szerint a kormány elhatározta, hogy a tengerészeti minisztériumot utasítani fogja arra, hogy az idej flottaépítési költségeket 40 millió dollárral szállítsa le és ezenkívül intézkedjék aziránt, hogy az elavult amerikai hadihajók a használatból kivéssenek és eladassanak. A negyvenmilliót és a kimustrált hadihajók eladási árából befolyó összegeket a kormány szintén a mezőgazdasági válság enyhítésének céljaira fogja felhasználni.

Nyugatamerikában már a felhőszakadás pusztít

(Newyork, augusztus 11.) A nyugatamerikai felhőszakadási zóna lassan délkelet felé húzódott. Az északmexikói—texasi határvidéken 24 óras felhőszakadás okozott nagy áradásokat. Prezidio del Norte mexikói várost elöntötte az árvíz. 7000 ember elmenekült a városból. Az északamerikai részen is számos községet elöntött az árvíz. Az első jelentések hét halottról számolnak be.

A temesvári utlevélpanama ügyében súlyos vádakkal illetve a védő a főügyészt

(Temesvár, augusztus 11.) A temesvári utlevélhamisítás hatalmas bűnügye, amint ismeretes, ott jutott holtpontra, hogy Hertl, a Cunard Line hajózási iroda temesvári képviselője megszökött. A szökés annak idején óriási feltűnést keltett, mert köztudomású volt, hogy

hónapok óta folyik a vizsgálat ellene és mégis saját utlevelével hagyta el az országot.

Annak idején a közvélemény nagy érdeklődéssel kutatta a szökés kulisszatitkait és azt, hogy ki segítette Hertl a bűnügyi hatóságok kijátszásában

A véletlen folytán az Oprea-ügy, a Bárság másik nagy botránya belekapcsolódott az utlevélügybe. Amikor Opreát letartóztatták s a revolveres és mérgezési tragédia lejátszódott, egy szolga jelentette a törvényszéki elnöknek, hogy mi történt. A törvényszéki elnök kisietett a folyósóra és az ott tartózkodó Marin Mihailescu főügyész felé izgatottan ezt kiáltotta:

— Miért nem jártatok így el a Hertl-ügyben is?

Természetes, hogy az a kijelentés óriási botrányt provokált, amit mindkét oldalról kölesönös nyilatkozatokkal simítottak el.

Időközben az ügyészség Fülöp Viktor rendőr-ügynök ellen vádiratot készített, amelyben őt Hertl megszöktetésével vádolták. A temesvári törvényszék vádpancája hétfőn foglalkozott Fülöp ügyével és ez alkalommal Bárdosi Arthur dr., Fülöp védője, éles kirohanást intézett a főügyész ellen. A kirohanásnak és Bárdos vádjainak pikantériáját az adja meg, hogy ugyancsak ő Opreának is a védője.

Bárdosi súlyos vádakkal illetve Marin Mihailescu főügyészt. Elmondotta, hogy Hertl április 10-én hallgatta ki védenca a sziguranca. A kihallgatásnál jelen volt Juba vezérinspektor és Deac

olyan nehéz az akták beszerzése. Így is azonban hiszem, hogy

egy év, esetleg két év alatt a volt tisztviselők sorsa végleges megoldást nyer.

Távozás előtt pár szóval vázoljuk azt a végtelen nyomoruságot, ami rászakadt a volt magyar tisztviselőkre.

— Kétségbeesés, nyomoruság és éhség teszik elviselhetetlenné az életet, — mondjuk nyomatékosan. — A volt tisztviselők úgy tekintenek a nyugdíjbizottság felé, mint a mohamedánok Mekka felé. Ha az unak a rideg bürokratizmust a szív melegével nem fűtik át, akkor a nyugdíjkérést sohasem oldhatják meg úgy, hogy azzal a sok ezer ártatlan ember könnyét fel tudják szárítani.

Nagy figyelemmel hallgatta Praporgescu vezérigazgató ezeket a szavakat. Még akart valamit mondani, de a tisztviselő fegyelmezettsége győzött és a kezét bucsuzásra nyújtotta. Midőn a lépcsőkön lefelé jöttünk, az volt az impresszió, hogy a nyugdíjbizottság munkájában, minden bürokratikus pontosság dacára is, nehézség és öntudatos lassúság vegyült. Valaminek kellett történnie. A nyugdíjadminisztráció kerek elakadt, egy idő óta több aktát intéztek el, mint ahány nyugdíjat utalnak ki...

(—jos.)

subinspektor, továbbá egy komiszár is. Jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet Bárdosi felolvasott. A kihallgatás alatt a főügyész megjelent a sziguranca és követelte, hogy Hertl bocsássák szabadon, mivel nincs ellene elegendő vádpont. Április 11-én telefonon hívta fel a sziguranca s figyelmeztette, hogy Hertl 24 óránál tovább nincs joga fogságban tartani. Fülöpnek arra a kérésére, hogy az ügyészség elrendeli-e a fogságot, kijelentette, hogy a vád elégtelensége miatt azt nem rendeli el.

Bárdosi szerint a főügyész összeköttetést tartott fenn Hertl-el,

aki többször hangoztatta, hogy magas összeköttetéseinek vannak. Fülöp ellen az egyetlen vádpont Hertl feleségének vallomása, amely szerint pénzt adott volna a rendőrügynöknek. Az asszony szintén külföldre szökött.

A vádpancás nem találta szükségesnek Fülöp esetében a vizsgálati fogságot, mivel bűnössége ellen szerinte nincs elegendő bizonyíték. A döntés ellen az ügyészség felebbezett.

Ugyancsak hétfőn foglalkozott a törvényszék a Timisiana letartóztatott igazgatói, Oprea és Arzenovici további fogvatartásának ügyével, miután az első harmincnapos vizsgálati fogság már letelt. A tárgyalást a fogház betegszobájában tartották meg és

a vádhatóság elrendelte a további harmincnapos fogvatartást.

Hétfőn került a temesvári tábla elé a Pallas Bank vezérigazgatójának, Mérő Rudolfnak vizsgálati fogsági ügye is. A törvényszék ugyanis formai okokból a vizsgálati fogságot megsemmisítette. A tábla nem látta fennforogni a formai hibákat és megerősítette a vizsgálati fogságban tartásról szóló határozatot.

HIREK

Felelős szerkesztő: SZASZ ENDRE

— Megjelent a kolozsvári és kolozsmegeyi telefonelőfizetők teljes névsorát tartalmazó új telefonkönyv könnyen áttekinthető, praktikus, ügyes kiállításban. Az új telefonkönyv betűrendben s ezenkívül telefon sorszám alatt is adja az előfizetők jegyzékét s így a keresett szám vagy keresett egyén és cég azonnal megtalálható. A mindenki számára nélkülözhetetlen könyv a kolozsvári postaigazgatóságnál rendelhető meg.

— Betörők jártak Finta Gerő, az ismert költő lakásán. A múlt éjszaka folyamán ismeretlen tettesek behatoltak Finta Gerő, kolozsvári református kollégiumi tanár, az ismert poéta, Farkas uccai lakására és a nyári lakáson levő családtagok távollétében a szoros értelmében minden értéktárgyat elvittek. Körülbelül 15.000 lej értékben vittek el ruhaneműt és ezüsttárgyakat. A rendőrség a legerélyesebben nyomoz és az a véleménye, hogy a lopást egy, a háznál ismerős egyén követhette el s a tolvaj minden valószínűség szerint azonos azzal, aki körülbelül másfél hónappal ezelőtt Finta Gerő lakásába behatolva, az íróasztal fiókjában lévő református kollégiumi pecsétet vitte el.

— Két fiatalkoru tolvajt fogott el a kolozsvári rendőrség. Bükkösi Lajos 18 éves udvarhelyi fiu biciklit és revolvert lopott apjának egyik ismerősétől. A másik Moisiu Nicolae, 20 éves hadaki parasztfiu, aki az elmúlt éjszaka a Széchenyi téri sátrakat látogatta meg és Friedmann Bernát sátrán lévő lakat lefeszítésekor érte tetten a rendőrség. A két fiatalkoru bűnöst átkísérték az ügyészségre.

— Kilencven embert támadtak meg a rablók. Bukarestből jelentik: A Bazarcic közelében levő Suiugiuc-erdő mellett három állig felfegyverkezett rabló megtámadta a vásárról hazatérő, mintegy kilencven földművest. A vakmerő rablók a földműveseket egymásután megkötözték, éppúgy a velük levő asszonyokat is s azután valamennyiüket kirabolták. Érdekes, hogy a nagy tömeg meg sem kísérelte az ellenállást és közülök csak néhányan tettek jelentést a csendőrségen, míg a többiek a rablók bosszujától való félelmükben elhallgatták kirablásukat.

— Szabadlára helyezték a letartóztatott nagyváradai kommunisták nagy részét. Nagyváradai tudósítónk jelenti: A nagyváradai ügyészség, mint megirtuk, szombaton délután megkezdte a rendőrségről átszállított 22 kommunistaság gyanuja alatt letartóztatott kihallgatását. A kihallgatásnak szenzációs eredménye lett, amennyiben a vizsgálóbíró legtöbbjüket, köztük Máté Ernő hírlapírót is azonnal szabadlára helyezte. A szabadlára helyezettek már majdnem tíz napja éhségsztrájkban voltak. A még letartóztatásban levők kihallgatása folyik.

— Meghalt özvegy Belezna, Antalné. Nagyváradai tudósítónk jelenti: Vasárnap délelőtt halt meg Nagyváradon hosszas szenvedés után, hatvanéves korában özv. Belezna Antalné, a két évvel ezelőtt elhunyt dal-költő felesége. A haláleset a városban nagy részvétet kelt.

* A fogyasztóhoz vezető leghízbiztosabb utat mutatja meg a hirdetőnek az az ügyesen és ötletesen összeállított hirdetési újságkatalógus, amelyet most küld széjjel hirdetőköri körben a legelőnyösebben ismert Erdős József budapesti hirdetési iroda. — Az izlésesen kiállított könyvecskét lapozgatva látjuk, hogy Erdős József a reklám terén harmincöt év alatt szerzett minden tudását, tapasztalatát állítja a hirdető szolgálatába, — irodájá felkészültséggel, alaposággal és szaktudással működik és ötletes reklámait, olesó kivitelezését igénybe veszik a legelőkelőbb hirdetők, mert a legkisebb apróhirdetést épp-úgy mint a legnagyobb sajtó hadjáratot, pontosan és a legcsekélyebb haszonnal bonyolítja le. — Ezt a most megjelent reklám-könyvecskét, — mely élvezetes tanulmány, — kívánságára bárkinek díjmentesen küldi meg Erdős József hirdetési irodája, Budapest, VI., Teréz-körut 35.

A vonat elé vetette magát egy kolozsvári urileány

Boldogtalannak érezte az életet és eldobta magától

(Kolozsvár, augusztus 11.) Kolozsváron az utóbbi időben mindennaposak lettek az öngyilkosságok. Hétfőn újból egy fiatal leány dobta el magától az életet. A vasutnál, a Szamoson átvetető hid közelében.

Este hét órakor a Bukarest felé induló gyorsvonat elé vetette magát Péter Annus, 20 éves magánalkalmazottnő.

Rögtön észrevették a környéken dolgozó vasuti munkások az öngyilkosságot, a mozdonyvezető is megállította a szerelvényt. A leányt még élve, de ájultan szedték ki a sinek közül. Több helyütt vérzett,

a hatalmas mozdonykerekek nyakán s derekánál okoztak súlyos sérüléseket.

Három bordája beszakadt. A bukaresti gyors utasai ijedten ugráltak le, megnézni, mi történt. Nem sokáig lehettek tanúi azonban az esetnek, mert a vonat egy emberéletet maga mögött hagyva, — tovább folytatta útját.

Péter Annus szép leány volt. Még ájult, sártól

piszkolódott, vértől nedves állapotában is, megmaradt arcán a szépség. Csak egy vonás látszott, egy vonás, amely elszántságra, mindennel való leszámolásra mutatott. Fogai erősen össze voltak szorítva: a nagy akarat külső kifejezésekképpen.

Élt még, mikor az odasielők felemelték. A mentők is hamarosan kint voltak. Kocsijukban teték az alig észrevehetően pihegő fiatal lánytestet, de

alig szállították be a klinikára, a szerencsétlen egy óra múlva kiszüvedett.

Péter Annus mellett kapták meg igénytelen kis sárga táskáját. Benne össze-vissza gyurt kis zsebkendő. Levelet is hagyott hátra, szüleinek szól. „Drága szüleim, ne haragudjatok, de én sohse voltam boldog, szerencsétlen az egész életem. A leányoknak mondjátok meg, hogy ne bánkódjanak felettem, jöjjenek el a temetésekre s hozzanak egy szál virágot a síromra.”

Aláírás nincs.

Megrendítő tragédia a vasuti sineken

Két játszó gyermeket gázolt el a bukaresti gyorsvonat Mindkettő meghalt

(Kolozsvár, augusztus 11.) Megdöbbentő szerencsétlenség és egy nyomorban szülő munkás familia tragédiájának új fejezete zajlott le hétfőn délután öt órakor a kolozsvári Renner börgyár mellett lévő vasuti sineken.

Két fiugyermeket ütött el egy próbamozdony, akik több gyermekkel a vasuti sineken játszadoztak.

Özv. Szilágyi Gáspárné Gábor Áron ucca 18. sz. alatti lakosnak két kis fia ma délután öt óra tájban három társával a vasuti sinek mellett játszadoztak a Renner börgyári halálsorompótól mintegy 100 méterrel feljebb, ott, ahol hézagosan deszkázott, keskeny vas-hidon vonul át a sínpar. A gyermekek között a legnagyobb a 12 éves Szilágyi György volt, akinek azt az indítványát, hogy a hid deszkázata között másszanak le a hid vasszerkezetei közé, gyorsan elfogadták s a kis gyermekek többször megismételték a játékot. Többen közülök azonban megunták s a töltésen lévő kövekkel játszottak tovább.

Jókedvvel folyt a játék, mikor Szilágyi Gyurka kibujva a hid alól, rémülten vette észre, hogy Szamosfalva felől nagy sebességgel közeledik egy mozdony.

— Károlyka, Károlyka — ordított kétségbeesetten nyolc éves kis öccsének, aki bátyja után mászott ki — jön a mozdony.

A játszó gyermekek szétfutottak, de Szilágyi Gyurka azonnal kis öccse segítségére sietett.

Pár lépést tett a harminc méterre lévő mozdonyal szemben, de már késő volt. Szilágyi Gyurka

abban a pillanatban állott fel a hidon, mikor a hatalmas gépkolosszus odaért és a szerencsétlen gyermeket rögtön maga alá sodorta, kicsi koponyáját szétzúzta és jobb lábát levágta.

A nagyobb fiúcska vagy husz lépést rohant még a mozdony előtt, de már nem volt ideje elmenekülni előle. A mozdonyvezető igyekezett fékezni, de hiába.

A hatalmas gép Szilágyi Gyurkát elérte és ledöntötte, hatalmas sebet vágva a koponyájába.

Még élt, mikor a mentők kiértek. Szakadozva és hörögve lélekzett. Félóra múlva meghalt ő is. Keze védőleg merevedett meg feje fölül emelve.

A két kis holttestet elszállították, egy család tragédiája befejeződött.

Gyomor- és hasbántalmak, izgékonyosság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, iedtség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség megszűnhetnek azáltal, hogy a beteg naponta reggel éhgyomorral megiszik egy pohártermészetes **Ferencz József** keserűvizet. Orvostanárak dicsérik azon értékes szolgálatokat, melyeket a **Ferencz József** vi járványok idején is mint biztos és enyhe hashajtó teljesít. A **Ferencz József** keserűviz gyógyszerlátrakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Súlyos autószerencsétlenség történt Mezőtelegd mellett. Nagyváradai tudósítónk jelenti: Vasárnap reggel 9 óra tájban súlyos szerencsétlenség történt a nagyváradai városi vasut 441-es számú autóbusszával Mezőtelegd és Pusztajlak között. Az autóbussz féktörés miatt nekiütközött egy fának s utasai, a sofőr kivételével, súlyos sérüléseket szenvedtek. A sérüléseket a nagyváradai kórházba szállították. Különösen súlyos Richter Károlyné alsólugosi kereskedőnek állapota.

— Belőttek egy kirakatba Déván. Dévai tudósítónk jelenti: Augusztus 5-én, záráskor Godel Miksa kereskedő észrevette, hogy a nagy kirakatüvegben egy revolvergolyó által okozott lyuk van. Az üzletben senki sem emlékezett, hogy eznep valami durranást hallottak volna s így nem is sejtik, hogy a lyuk miképpen keletkezett, annál is inkább, mivel a golyót, amely ki-vülről hatolt befelé, az üzletben s a kirakatban a legnagyobb kutatás után sem találták meg. Az eset nagy feltűnést keltett.

— Az északkinai felkelők nagy győzelme a központi kormány csapatai felett. Sanghából jelentik: Az északkinai felkelők állítólag nagy győzelmet arattak a kínai központi kormány felett. A harcokban Feng tábornok jelentése szerint összesen tizezer ember esett el. A kormányesapatok visszavonulnak és két fontos várost már állítólag átadtak a felkelőknek.

* A nagyváradai nyilvánossági jogu ortih. zsidó fiú és leánygimnáziumokban, Erdély egyetlen orthodox zsidó középiskoláiban az 1930/31. tanévre szóló beiratások augusztus hó 25—31., a javító vizsgálatot tevők beiratása szept. hó 6—8. között tartatnak meg. — Az első osztályokba beiratkozni szándékozók főlvetelük iránti folyamodványukat legkésőbb augusztus hó 25-ig nyújtsák be az iskola igazgatóságához. — Melléklendő okmányok: iskolai, születési, ujjraoltási, állampolgársági bizonyítványok. — A felekezeti elemi iskolák bizonyítványai csak tanfelügyelői láttamozással érvényesek. — A magasabb osztályokba iratkozók is kötelesek a főt fől sorolt okmányokat betérjeszteni. — A szükséges folyamodvány-mintával s minden egyéb főlvilágosítással készséggel szolgál az igazgatóság. Válaszbélyeg melléklendő. A fiu-gimnázium talmud-thórával kapcsolatos, mely teljesen díjtalanul áll a tanulók rendelkezésére. — Mindkét intézet főt. Fuchs Benjámin főrabbi ur fől felügyelete alatt áll. — A javító vizsgálatok ideje szept. 3—5., a tanítás kezdete szept. 16.

* Pythia megmondja a siker titkát. Mielőtt jövője felett határoz, kérje a kiváló párizsi Grafológus (Dr. Ferenc-u. 30.) tanácsát, ismerje meg jövője helyes irányításait, barátai és ellendelei gondolatait, jellemét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

Berky Lili, Dajbukát Ilona, Jankovszky Mara, Bársony István, Gózon Gyula, Ihász Lajos, Berky József

Kedves, szívesen látott vendégei vannak Kolozsvárnak. Budapest legnívósabb, legelőkelőbb kabarójának, az Andrassy-uti Színháznak teljes együttese vendégszerepel Kolozsvárott briliáns műsor keretében.

Az illusztris vendégek ezuttal, sajnos, csak két estére jöhettek, mert szerződéses kötelezettségük másfelé szólítja őket. Így tehát kedden már bucsufellépésük lesz. Siessen tehát mindenki a pénztárhoz, biztosítsa helyét, mert a pénztár előtt állandó torlódás van s így pár óra múlva már nem lesz jó jegy kapható.

A nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel a helyárak nincsenek emelve. A téli idény rendes helyárak érvényesek.

A MAGYAR SZINHÁZ IRODÁJÁNAK HIREI

Szerdán este mozihelyárakkal: IDA REGÉNYE. A tavalyi évad legnagyobb sikerű újdonsága, az Ida regénye kerül színre szerdán este Marsi Gizi-vel a fő nő szerepben, nagyon olesó, mozihelyárakkal. Ötszemélyes páholy 150 lej, a többi 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Pénteken este mozihelyárakkal: TOMMY és TÁRSA. Az évad utolsó operette előadása pénteken este lesz. A legragyogóbb operette újdonság, a Tommy és társa kerül színre Véghegyi Iza vendégjátékával. Helyárak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Jegyek már most válthatók.

Ma is, holnap is háromórás — kettős műsor a Magyar Színház moziban. **A HOLLIVODY REVÜ** és **AGGLEGÉNY NAPLÓJA.** Előadás 3 és 6 órákor. Hatalmas, háromórás, kettős műsora van ma is, holnap is a Magyar Színház mozijának: **Hollivody revü** című nagy világatrakció, amelyben 25 nagy mozistar és közel 200 görli játszik. A többek között Douglas Fairbanks, Charlie Chaplin, John Gilbert, a főszerepek Marion Davis és William Haines játsszák. Ezenkívül az **Agglegények naplója** c. briliáns, 7 felvonásos vígjáték, a főszerepekben Reinhold Schünzel és Albert Paulig-al. A nagy műsor lejátszása teljes 3 órát vesz igénybe, s így kivételesen csak két előadást tartanak: 3 és 6 órákor, s ennek dacára, a helyárak maradnak: 20 és 10 lej.

Csütörtökön este ünnepi filmbemutató a Magyar Színházban. ÉJFÉLI HÁZASSÁG — George Bancroft-tal. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy csütörtökön fogják bemutatni a Magyar Színházban minden idők legizgalmasabb bűnügyi történetét, az **Éjféλι házasság** (Newyork rejtelmek), a főszerepben George Bancroft-tal, a két nő főszerepet Betty Compton és Olga Baclanova játsszák. Olyan hatalmas, világszen-

záció ez a film, hogy ennek kedvéért egy estére megszakítják a színházi előadások sorozatát s így az **Éjféλι házasság** csütörtökön nemcsak 3, 5 és 7 órákor, de este 9 órákor is látható. Az esti előadások kivételes helyárak: 30, 20 és 10 lej. Az esti előadásra jegyek délelőtt is válthatók.

A MAGYAR SZINHÁZ HETI MŰSORA

Kedden este 9 órákor: A budapesti Andrassy-uti Színház teljes kabaré-együttesének vendégjátéka. Rendes színházi helyárak. Sorozat-szám: 351.

Szerdán este 9 órákor: Ida regénye. (Újdonság, nagyon olesó mozihelyárakkal. Marsi Gizi főllépésével. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozat-szám: 352.

Csütörtökön este 9 órákor: Gála film-előadás. **Premiére! Éjféλι házasság** (Newyork rejtelmek) a főszerepekben: Georg Bancroft.

Pénteken este 9 órákor utolsó operette-előadás ez évadban: Tommy és társa! (Véghegyi Iza vendégjátéka. Ihász Aladár és Tompa Béla bucsuja. Sorozat-szám: 353).

A MAGYAR SZINHÁZ MOZI-MŰSORA

Kedden 3, 5 és 7 órákor: I. Hollyvodi revü (Halló Hollyvod). Látványos nagy attrakció. II. Agglegény naplója.

Szerdán 3, 5 és 7 órákor: I. Hollyvodi revü (Halló Hollyvod). Látványos nagy attrakció. II. Agglegény naplója. Helyárak: 20 és 10 lej.

Csütörtök: Kivételes grandiózus kettős műsor. **Premiér! Attrakció!** 3, 5, 7 és este 9 órákor: **Éjféλι házasság** (Newyork rejtelmek). Minden idők legizgalmasabb története 7 felvonásban. A főszerepekben: Georg Bancroft, Betty Compton és Olga Baclanova. II. A tenger leánya. Regényes és izgalmas esekeményű hájós történet 7 felvonásban. Helyárak a 3, 5 és 7 órai előadáson: 20 és 10 lej, az esti 9 órai előadáson 30, 20 és 10 lej.

Pénteken 3, 5 és 7 órákor: I. Éjféλι házasság (Newyork rejtelmek). II. A tenger leánya. Helyárak: 20 és 10 lej.

Szombaton 3, 5 és 7 órákor: I. Éjféλι házasság. (Newyork rejtelmek). II. A tenger leánya. Helyárak: 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné 15 és 10 lejes helyárakkal. A marokkói kémnő. Rejtelmes történet, a főszerepekben: Várkonyi Mihály, Jetta Goudal és Josef Schildkraut.

Babits Mihály regénye nyerte az eszperantó-akadémia ezévi első díját. Az Eszperantista Akadémia, mely minden évben a legjobb eszperantó könyveket díjazásra ajánlja, ez évben magyar művet ajánlott első helyen: Bodó Károlynak, a fiatal magyar műfordítónak Babits Mihály „Gólyakalifa“ című regényének eszperantó kiadását. A háboru óta ez a harmadik magyar könyv, melyet az Eszperantista Akadémia első díjjal tüntet ki, az első kettő Baghy Gyula egy eredeti műve és Kalocsa Kálmán dr. „János vitéz“ fordítása volt.

NYILTTÉR

E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a Szerk.

NYILATKOZAT

A „Brassói Lapok“ f. hó 11-iki számában „Bajvan Tufli alpolgármestersége körül“ cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag a mai napon kértem a sajtótörvényre hivatkozással nevezett laptól következő helyreigazítás közlését:

Tufli Richárd cluji alpolgármester-helyettes, aki egyben a Sfatul Negustoresc elnöke, kereskedői existenciában mindenkor, amikor kértem, legkészségebben támogatott, pártfogolt és lehetőségig segítségemre volt. Ennélfogva tendenciózus valótlanág őt bosszuállónak feltüntetni. Ellenkezőleg, tudomásom szerint mindenkinek foglalkozására és felekezetére tekintet nélkül, igaz, emberi érzéssel és önzetlenséggel igyekszik segítségére lenni.

Kolozsvár, 1930 augusztus 11.

Révész József.

Előttünk:
Gombos Benő.
Elekes József.

Vidéki szülők gyermekeinek

elemi és középiskolai idény alatt teljes ellátását, valamint akár nyilvános iskolában, akár magánaton végzendő tanulmányaik **pedagogiai felügyeletét vállalom.** Szíves tájékozással közlöm, hogy gyermektelepem a modern hygiéna minden követelményének megfelelően van berendezve: egészséges, tágas hálótermek, nagy ebédlő, olvasó és tanuló termek, nagy park, tornaszerekkel és játszóterekkel, télen korcsolya és rodlipályával. Vitaminus, egészséges táplálás mellett a gondjaimra bízott gyermekek testi, szellemi, valamint lelki fejlődése felett személyesen órködöm

Dr. Hollósné Breider Erzsébet

Grades, Cetul Crisului (Alsó Körösvidék) 273 sz. — Telefon 425.

Gyermektelepem megtekintésére az érdeklődő szülőket bármikor szívesen látom.

A KOLOZSVÁRI MOZGÓK MŰSORA:

Aug. 17-ig	Dacia (Magyar Színház)	Carmen	Corso	Edison	Select	Urania
Előadások kezdete: } vasárnap } hétköznap }	d. e. 11, d. u. 3, 5 órákor	3, 5, 7 és 9 órákor	1/24, 1/26, 1/28, 1/210 órákor	3, 5, 7 és 9 órákor		1/24, 1/26, 1/28, 1/210 órákor
Rendes } matiné } helyárak }	10 és 20 lej 10 és 15 lej	10, 15, 20, 25, 30 lej	20, 25, 30, 36 lej 15, 20 lej	10, 15, 20, 25, 30 lej		15, 20, 25, 30 lej
Kedd	Hollywoodi revü (Halló Hollywood) Agglegény naplója	Szent és rajongója Patachon bankár	Csirkefogó kisasszony	Cigánybosszu Éva leányai	Nyári idényben zárva	Kludsky cirkusz titka
Szerda	Hollywoodi revü (Halló Hollywood) Agglegény naplója	Szent és rajongója Patachon bankár	Csirkefogó kisasszony	Cigánybosszu Éva leányai	"	Kludsky cirkusz titka
Csütörtök	Éjféλι házasság A tenger leánya	Titokzatos kastély Óceán riválisa	A pokol rabjai (Hangosfilm)	Elsodort malom Lyd Chaplin betegápoló	"	Borzalmak színháza
Péntek	Éjféλι házasság A tenger leánya	Titokzatos kastély Óceán riválisa	A pokol rabjai (Hangosfilm)	Elsodort malom Lyd Chaplin betegápoló	"	Borzalmak színháza
Szombat	Éjféλι házasság A tenger leánya	Titokzatos kastély Óceán riválisa	A pokol rabjai (Hangosfilm)	Elsodort malom Lyd Chaplin betegápoló	"	Borzalmak színháza
Vasárnap	d. e. A marokkói kémnő d. u. Pat és Patachon esete	Titokzatos kastély Óceán riválisa	A pokol rabjai (Hangosfilm)	Elsodort malom Lyd Chaplin betegápoló	"	Borzalmak színháza

Nagyváradai Zsidó Fiuinternátus

Oradea, Str. Delavrancea 17 (Ritook Zs. u.)

A nagyváradai társulati kereskedelmi, az Orth. Gimnázium és a zsidó Liceum igazgatóságaitól ajánlva. Elsőrendű kóser ellátás. A növendékeknek szaktanárok által való előkészítése.

Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál az internátus igazgatója

Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár.

Prospektust kívánatra díjtalanul küldünk.

KÖZGAZDASÁG

Licitálás — lefelé

Mind világosabbá válik, hogy az általános gazdasági válság legfőbb oka abban keresendő, hogy a termelésben sajátságos túltermelés van. Azért sajátságos, mert normális viszonyok között, ha a fogyasztás harmoniája nem bomlott volna meg, elkelnének a termelt javak.

A fogyasztók vásárlóképességét azonban a háború után elkövetkezett nehéz viszonyok lerontották és így született meg a sokat hangoztatott válság.

Ha a válság apróbb részleteit vizsgáljuk, kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy nemcsak agrár államokban, de ipari államokban is a mezőgazdálkodással foglalkozó elem vásárlóképessége romlott meg legjobban. Ez egészen természetesen is, mert a mai válság egyik legfőbb szimptomája, hogy az ipari cikkek ára a mezőgazdasági termények árával szemben felfele toledott el.

Hogy agrár államokban a mezőgazdasági termények ára fokozottabb mértékben süllyedt és — hogy úgy mondjam — progresszív módon növelte a válságot, ennek a lényegben rejlő okokon kívül speciális okai is vannak.

Itt van mindjárt a *dunai agrár államok* esete. Miért volt és miért lesz még sok konferenciázás, mi okozta, hogy — valljuk be! — egymással nem a legbarátságosabb viszonyban élő államok a reménység színével leborított asztal mellé telepedtek tanácskozni?

A magyarázat nagyon egyszerű: rájöttek, hogy esztelenység, amit csinálnak, mert ahelyett, hogy egymás kezére játsza az árakat felfele licitálnak, lefelé licitálnak. Ezt már régóta hangoztatják, különösen Magyarország gazdasági körei és most csaknem egyhangulag nemzetközileg is megállapították ezt a konferenciázások rendjén.

Mi lett a licitálás vége? Az következett be, hogy Ausztria és Csehország, a hozzánk legközelebb eső, importra szoruló államok, nem világparitáson, hanem mélyen ezalatt vásárolták a dunai agrár államoktól a gabonát.

A statisztika számadatai szerint Ausztriának és Csehországnak az évi import szükséglete búzából 7 millió mázsa. Magyarország, Jugoszlávia és Románia éppen ennyi kiviteli felesleg felett rendelkeznek. A világ legtermészetesebb dolga lett volna tehát, hogy ezek az államok buzafeleslegüket világparitáson értékesítsék Ausztriában és Csehszlovákiában.

Ausztria és Csehszlovákia azonban észrevették, hogy nekik felesleges a világpiac árait diktáló csikágói tőzsdéhez igazodniok. Kapnak ők olcsóbban is gabonát!

Ime, mit mondanak a számok:

Az amerikai buza mázsája, a csikágói jegyzés alapján Bécsben 810 lejben állana. Ezzel szemben a magyar, jugoszláv, vagy román búzát 650 lejért lehet Bécsben vásárolni.

Érthető tehát a csehek felszisszenése a közelebről lefolytatott agrár tárgyalások alkalmával. Valóban félős, hogy a dunai államok ráeszmélnek, hogy milyen esztelen licitálást folytattak eddig — lefelé és igyekezni fognak búzájukat azon az áron értékesíteni, amit a világpiac uralkodó törvényei szerint megér.

A most folyó tanácskozások ennek az értékesítési lehetőségnek akarják alapjait megvetni. Ha egyelőre komolyabb eredményekre nem is számíthatunk, örömmel kell elkönyvelnünk: a dunai agrár államok ráeszméltek arra, hogy nem jól licitáltak eddig!

Dr. Szász Ferenc.

Parafálták a román-magyar kereskedelmi szerződést

(Budapest, augusztus 11.) A román-magyar kereskedelmi szerződést hétfőn Grigore, a román követ és Nickl magyar megbízott parafálták. Az új szerződés január elsején lép életbe s mivel a régi

szerződés már augusztus végén lejár, a közbeeső időben a legnagyobb kedvezmény elve alapján bonyolítják le a két ország közötti kereskedelmet.

Kétszáz mozdonyt vesz kölcsön Románia a lengyel vasutaktól a gabonakampány idejére

Bukaresti jelentések szerint a lengyel kormány ajánlatot tett a román vasutagazgatóságnak, hogy a gabonakampány idejére 200 mozdonyt kölcsönözhet. Az ajánlat kézhezvétele után Stan Vidrighin azonnal intézkedett, hogy a vasut igazgatótanácsa összeüljön. Az igazgatótanács, hosszabb ideig tárgyalta a lengyel ajánlatot, s elhatározta, hogy azt el is fogadja s ugyanakkor megbízták Stanescu vasúti ügyészt, hogy a szükséges szerződést megfogalmazza. A lengyel mozdonyok igénybevétele pár-

huzamosan fog történni a gabonacexport emelkedésével. Ugyanesak ez alkalommal határozta el a vasutagazgatóság, hogy több mozdonyt javításra adnak ki. Eszerint „N. Malaxa” üzem 14, Resica 5, Astra Romloe 8 és a Rieger-cég 2 mozdonyjavítást kapott. Az igazgatótanácsnak sikerült megegyeznie az Astra Romloe céggel olyan értelemben, hogy a jelenleg náluk lévő s javításra szoruló vasúti kocsik árából 7 százalékot elengednek.

Zürich	Valutapiac 1930. augusztus 11.									Kolozsvár
	Zürich			Berlin	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Londn	
	nyitás	zárlat	utó							
Zürich	—	—	—	81425	3267	1109359	137625	65610	25041	3270
Newyork	514	5140250	—	4185	168	57010	70750	3372	48711	16825
London	25041/8	250412	—	20389	817	2777375	3444712	16427	—	81820
Páris	202250	202250	—	16465	669	224250	278350	132635	12381	664
Milano	269250	2693	—	21925	882	298650	370475	176635	9298	885
Prága	152450	152450	—	12413	49850	169075	2099	—	16420	49950
Budapest	9021	901850	—	7339	2948	—	12406	59131	2777	2952
Belgrád	91275	91275	—	—	299	101275	125675	5989	—	—
Bukarest	30650	30675	—	2495	—	33975	42175	2010	81762	—
Bécs	726750	7265	—	5917	2377	8060	—	476625	34807	2380
Berlin	12280	12279	—	—	4015	1362375	1690	80520	20387	4022

Száz lej árfolyama: Zürichben 306³/₄; Londonban 81762 Budapestben 339³/₄

Az amerikai nagy szárazság lényeges áremelkedést idézett elő a nemzetközi gabonapiacokon

(Kolozsvár, augusztus 11.) Amint előrelátható volt, az amerikai nagy szárazság lényeges áremelkedést idézett elő a gabonapiacokon. Északamerikában egyébként is gyenge kukoricatermesre lehetett számítani. Így a chicagói és winniepei tőzsdéken mintegy tíz napja szokatlan áremelkedés lehetett észlelni a gabonaneműeknél. Itt is a kukorica örvendett nagyobb keresletnek, amelynek oka a fenti körülményeken kívül az, hogy az utóbbi időben a kukoricát, mint takarmányt is használták. A buza ára ellenben nem emelkedett arányosan a többi gabonaneműekhez viszonyítva. Ezzel kapcsolatban a washingtoni földművelésügyi miniszterium kommunikét adott ki, amelyben igyekezik megmagyarázni, hogy a buza ára azért nem emelkedett, mivel a kínálat jóval magasabb, mint a többi gabonaneműeknél, viszont a kereslet kisebb. Amerika is nagy buzakészletekkel rendelkezik az előző évekből. Az Egyesült Államok, Kanada, Argentina és Ausztrália az utóbbi években inkább a buza termesztésre fektetett főszűlt. Oroszország pedig újból olyan intenzíven kezd gabonát dobni a világpiacra, akárcsak a háború előtt. Németország a rozs termesztését szintén búzával váltotta fel. A buza-termelésnek ilyen módon való fokozásával szemben az általános gazdasági válság következtében a fogyasztóképesség csökkent.

Az utóbbi napokban Romániában is észlelhető volt a gabonáárak emelkedése. Így az árpát múlt heti 26.000 lejese árával szemben jelenleg 32.000 lejért veszik a brailai kikötőben. A kukorica 36.000 lejről 40.000-re emelkedett. Egyébként a külföldön is nagyobb keresletnek örvendett a román gabona. Átlag 3500 lejrel jobban fizetik búzáukat.

Állami magtisztítót építenek Kolozsváron. A Mezőgazdasági Kamara a Banca Generalától az Eminescu utcában raktárhelyiséget bérelt mezőgazdasági gépekrakát céljaira, ahol nem állt kellő helyiség rendelkezésére, hogy ott magtisztítót rendezzenek be. A napokban hosszas vajudás után a földművelésügyi miniszterium megengedte azt, hogy a magtisztító állomás céljainak megfelelő épületet emelhesen a Kamara. Az építkezést nyilvános árlejtés útján fogják kellő időben kiadni.

Kolozs vármegye két és félmilliót kap vetőmagra. A földművelésügyi minisztérium az őszi vetőmagra országosan kiutalt kölcsönből Kolozs vármegye részére két és félmillió kölcsönt engedélyezett. A kölcsön ügyletet a kormány a Központi Szövetkezeti Bank fiókjára honyolítja le és a kamat 10 százalék lesz.

— A Heinrich szappangyár továbbra is üzemben marad. Jelentettük, hogy a Heinrich-féle szappangyár ellen árverést folytattak le. Közlik velünk, hogy az árverés nem érintette a gyár üzemi felszerelését és hogy a Léb-Rózsa-csoport a gyárat továbbra is üzemben tartja és a régi Heinrich szappangyár termékeit a szükséglethez mértén gyártatja ezentul is.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII (MÁTYÁS KIR.-TÉR) 7 sz

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Temesváron.

Saját tőkái 143 millió lei.

Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyújváron, Szamosújvári Hitelbank Rt. Szamosújváron!

Betéteket elfogad!
Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely.

Aruraktára a vasut mellett.

Gyilkos kór és Halál Emberére talál!

Szemétdombon szaporodnak a rovarok, szeretik a szennyes helyeket, bacillust terjesztenek és megfertőzik eddelünket. Pusztítsuk el őket, mielőtt ők pusztítanak el bennünket! Permetezzünk Flitet.

Flit megöli a legyeket, szánókat, bolhákat, tetveket, molyokat, hangyákat, svábokat, poloskákat... és elpusztítja petéiket is. Veszélytelen. Nem hagy foltot.

Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal! Sárga üveggel — fekete sávval.

FLIT

Cyorsabban öl

Kizárólagos vezérképviselő Románia részére:

DROGUERIA STANDARD, BUCUREȘTI

SPORT

Befejeződtek a darmstadti főiskolai világbajnokságok

Könnyen győztek a magyar ifjúsági uszók az osztrákok ellen. A Hungaria győzelemmel mutatkozott be Newyorkban

(Darmstadt, augusztus 11.) A főiskolai világbajnokságok tegnap a hatalmas stadiont színültig megtöltő közönség előtt befejezést nyertek. Az utolsó napon a még hátralevő atlétikai számokat bonyolították le. Különösen jó a rudugrás, gerelyvetés és a 200 m-es síkfutás ideje. Eredmények:

4×400 m-es staféta: 1. Franciaország 3 p. 19.1 mp. 2. Németország 3 p. 22.4 mp. 3. Olaszország. Magyarország az ötödik helyen végzett.

5000 m-es síkfutás: 1. Dahlstrom svéd, 15 p. 24.3 mp. 2. Huokou finn. 3. Gilger német.

Gerelyvetés: 1. Suhri finn 66 m. 45 cm. 2. Kranukku finn 65 m. 11 cm. 3. Tolamou finn 63 m. 23 cm.

200 m-es síkfutás: 1. Körnig német 21.5 mp.

800 m-es síkfutás: 1. Müller német 1 p. 58.2 mp.

400 m-es gát: 1. Stimson angol 54.2 mp. 2. Lincoln Amerika. 3. De Negri olasz.

Rudugrás: 1. Mishida japán 411.5 cm. 2. Johibuhi japán 380 cm. 3. Király magyar 370 cm.

Szombaton a 4×100-as stafétát Németország nyerte 41.9 mp-es idővel, Magyarország itt harmadik. A ma-

gasugrásban a finn Reinikka győzött 190 cm-el, 1500 m-en Helps angol lett az első 4 p. 01.7 mp-es idővel, míg a diszkoszdobásban egy most feltűnt finn dobó, Vaalamo 45.07 m-es jó dobással lett világbajnok. Darányi magyar 43.49 m-es eredményével a harmadik helyen végzett. A pentatlonban Tolamo finn vitte el a babért. Eredménye: 3986.69 jobb, mint az eddig elért legjobb pentatlon eredmény. A pentatlon ugyanis nem nemzetközi versenyszám és ezért eredményeit a NASZ nem tartja nyilván.

A világbajnokságok befejeztével most a pontverseny megállapítása folyik. Az elsőség Németországré lesz, azután valószínűleg Olaszország, Finnország, Japán és Magyarország fognak következni.

Vasárnapi labdarugó eredmények: Nagyvárad: Törökvs—CFR Bukarest 3:1 (2:1). Arad. AMTE—Banatul Temesvár 2:1 (1:0). Csernovitz: Máramaroszi-gei SE—JAHN 1:1 (1:0). Torda: CFR—Simeria Sticla 2:2 (1:1).

Szombathely: Sabária—Wacker Bécs 2:0 (1:0). Nagy fölénnyel győztek a magyar ifjúsági uszók az

Ha jól és olcsón akar főzni vegye meg az én „Szakácskönyvemet“ írta Dr. Szentpétery Lajosné **300 kipróbált recepttel** és igen sok illusztrációval minden háztartásban nélkülözhetetlen. — Fialtal háziasszonyok, gazdaasszonyok és szakácsnők helyes utmutatója ez a könyv a konyhaművészet minden ágában. Tartalmazza a levesek, sülték, főzelékek, tészták, krémek, fagyaltok és minden ételneműek gazdaságos, kitűnő és könnyű elkészítési módját. Zöldségfélék, befőttek eltartási és befőzési módját is. — Kapható minden könyvkereskedésben és Tordán a kiadóznál: Füssy József könyvkereskedésében, fizetve 100 Lei, diszkontóben 130 Lei.

Bel- és külföldi szabadalmat kieszközöl és értékesít. Vállalja szabadalmazott áruk forgalomba hozatalát. Vass A. szabadalmi ügyvivő, Cluj Strada Dragalina 120.

Nem kell már tengerifü madrácon aludni, mivel 4500 leierit kaphat ló-zőrből, len, atlasz, damaszt huzatból (6 drb.) a Record paplan áruházban, Bolyai ucca.

Biztos megélhetés. Kolozsváron létesítendő üzletben 200.000 leióvadék mellett, (lehet ingatlan bekebelezés is) alkalmazást nyerhet. Az óvadék biztosítva. Ajánlatok „Biztos existencia“ jellegre a kiadóba.

Üzleti helyiséget keresek a Wesselényi uccában, esetleg a Főtéren. Ajánlatokat „Lelepést is fizetek“ jellegre a kiadóba.

Ócska ólmot legmagasabbáron veszünk vagy új ólomcsőre becsereljük. Stössel & Comp. Cal. Victoriel 4.

osztrákok ellen. A szombat és vasárnap megrendezett magyar-osztrák ifjúsági uszómérkőzést a magyarok 58:35 pontarányban fölényesen nyerték. Eredmények: 100 m. gyors: 1. Kánási magyar 1 p. 0.6 mp. 2. Hazai magyar. Műugrás: 1. Hódy magyar. 2. Vécsei magyar. 3×100 m-es vegyesstaféta: 1. Magyarország 3 p. 50.8 mp. 4×100 m-es gyorsstaféta: 1. Magyarország 4 p. 27.6 mp. 100 m. hát: 1. Seitz osztrák 1 p. 19.2 mp. 2. Kupezik osztrák. 200 m. mell: 1. Strakata osztrák 1 p. 19.2 mp. 2. Pázmány magyar. 400 m. gyors: 1. Kánási magyar 5 p. 39.6 mp. 2. Perler Oszkár.

Az ifjúsági nemzetek közötti mérkőzéssel egyidejűleg volt az FTC uszóversenye is, amelynek fontosabb eredményei a következők: 200 m. gyors: 1. Wannie A. 2 p. 26.4 mp. 1000 m. gyors: 1. Halasi 14 p. 56.4 mp. 50 m. női gyors: 1. Lenkey Magda 33.4 mp., orsz. rekord. 100 m. gyors: 1. Wannie A. 1 p. 0.8 mp. Kitűnő idő. 400 m. gyors: 1. Wannie A. 5 p. 37.4 mp. 3×100 m. vegyes hölgystaféta. 1. FTC 4 p. 43 mp. 2. III. ker. Lenkey Magda a III. ker. csapatában utolsónak 1 p. 15.2-ös orsz. rekordnak megfelelő időt uszott ki. 200 m. mell: 1. Hild 3 p. 0.8 mp. Vízipóló eredmények: UTE—FTC 11:0 (5:0), MTK—SzHe 6:3 (2:2), Eger: MESE—MUE 7:2 (4:1).

Nem sikerült még megegyezésre jutni az Újpest—Ambrózia harmadik mérkőzés színhelyének kérdésében. A közép-európai kupa konferencia, mint említettük, foglalkozott az Újpest—Ambrózia harmadik mérkőzés színhelyének megállapításával. Eddig még nem sikerült megegyezésre jutni. Az Ambrózia kitartóan ragaszkodik ahhoz, hogy a harmadik meccset Bernben játszódják le. Újpest vezetősége azonban az itteni mérkőzésben nem látja garanciáját annak, hogy megfelelő érdeklődés kísérhesse. A Rapid—Genova-ügyben megállapodás jött létre, amely szerint a második mérkőzést szeptember 3-án játsszák le.

Táncos-Tánczer komolyan készül a Ripenziába. A temesvári proficsapat már úgy látszik a megvalósulás stádiumába jutott. A jelenleg Magyarországon élő volt Kinizsi-isták közül Berkessy, Teleky, Zemler s Teszler hazatérése biztosítva van, míg Táncosé attól függ, hogy a Ferencváros mennyiért lesz hajlandó kiadni. Táncos beleegyezett abba, hogy tagja legyen a Ripenziának.

Győzelemmel mutatkozott be a Hungaria Newyorkban. A Hungaria Kuba-sziget után Newyorkban játszott, ahol vasárnap volt első mérkőzése a National Newyork csapata ellen. A Hungaria 4:2 arányban megnyerte a mérkőzést. A gólok közül hármat Titkos, egyet Hauer lőtt.

Terményei értékesítésénél

nagy hasznát láthatja az alábbi könyvtárnak. Ezek az elhaladott évszakban a gazda tanácsadói.

- Buchta: A gyümölcs és zöldségfélék értékesítése, ellátása és konzerválása Lei 163'—
- Dr. Bernátsky: Az ehető gombák gyűjtése, konzerválása, sítb. — — — — — Lei 142'—
- Csiki: Zöld akarmányok konzerválása — — — — — Lei 102'—
- Cyőri: A borkezelésről — — — — — Lei 50'—
- Grábner: Hogyan lett Nyomorfalvából Gazdagfalva (Kisgazdák részére) — — — — — Lei 204'—
- Dr. Hankó: A halbetegségek és ellenük való védekezés — — — — — Lei 34'—
- Dr. Hérics—Tóth: Gyümölcsök szeszipari feldolgozása — — — — — Lei 143'—
- Kertészeti zsebnaptár — — — — — Lei 136'—
- Mocsi: Lótenyésztés — — — — — Lei 89'—
- Répási: Édesvízi halgazdaság — — — — — Lei 96'—
- Rombay: Szőlőművelés — — — — — Lei 123'—
- Szántó: A dinyaermesztés vezérfonalá Szémere: A háztartási konzervkészítés abcjé — — — — — Lei 102'—
- Szőnyeiné: A modern csirkefarm — — — — — Lei 136'—
- Winkler: Mi a baromfitenyésztés jövődelmezőségének a titka — — — — — Lei 15'—
- Winkler: Házinyulthenyésztés — — — — — Lei 48'—

A pénz előre beküldésénél portómentesen szállítja a „MINERVA“ könyv- és papírkereskedése, Cluj-Kolozsvár, Regina Maria (Deák F. u.) 1. sz

Szavanként - - - - - 5 L
Vastagbetűvel - - - - 10 L
Legkisebb apró, 10 szó 50 L
Allástkeresőknek 1 szó 4 L
Vastagbetűvel - - - - 8 L

Kizárólagosan csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább

Díj előrefizetendő

APRÓHIRDETÉSEK

CSAK PORTÓBÉLYEGGEL ELLÁTOTT JELIGÉS LEVELEKET TÖVÁBBITUNK!

Sevelezés

Elveszett az Egyetem utcától a vasútig terjedő utakon egy bőr pénztárca, katonai lívret és más igazolványokkal. Becsületes megtaláló adja be a Lapkiadó nyomdába, Egyetem u. 3, Kozma Bánhoz, illő jutalom ellenében.

Adás-vétel

Eladó egy komplett modern, világos hálószoba. P. Unirii 22, II. emelet.

Eladó elköltözés miatt sűrűn és jutányosan házastelek, sarokház, autóbussz megálló. - Ugyanott eladó divat, fodrász és manikűr szalonba alkalmas plüss garnitúra. - Pata ucca 154.

A legújabb princess-fűző különlegességek a legszebb kivitelben készülnek az ujonnan alakított és megnagyobbított fűzőszalonban. Cal. Victoriei (Kossuth Lajos u.) 16. Hermanné.

Egy teljesen jókarban levő új típusú Ford autó 70.000 leiert eladó. Értekezni Piața Unirii 18/a 7.

Keresek jó forgalmu vámörlo vizimalmot haszonbérbe. Franck N. Filias, jud. Odorheiu.

Jókarban levő röntgengép kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóban.

Hölgyfodrász szalon belvárosban sűrűn eladó. Cim a kiadóban.

Eladó fáról renglót szilva, Erzsébet u. 33.

Alkalmazás

Keresek izr. házikisasszonyt, ki jól főz. azonnali belépésre. - Bodner Aruház.

Két traktorkezelő ke-restetik. - Irásbeli ajánlatok szolgálati bizonyítványokkal együtt Báro Jósika iroda Cluj, Piața Unirii 9 külden dök.

Megbízható nő gazdaszónak felvétetik szerény fizetéssel. Jelentkezés délelőtt 12-1 között. Főter 5, Barla mérnök.

Tanítónőt keresek vidékre első gimnazista és második elemista leánykámhoz, német és zongora tudással. Vályiné Cluj, Strada Regalá 14.

TÉZÁKAT

TUDOMÁNYOS MUNKÁKAT

SZÉPIRODALMI MŰVEKET

FOLYÓIRATOKAT

HETILAPOKAT

ÜZLETI KÖNYVEKET

ÉS MINDENNEMŰ KÖNYVNYOMDAI MUNKÁT BÁRMILY NYELVEN, PONTOSAN KÉSZIT A

LAPKIADÓ

NYOMDAI MŰINTÉZET RÉSZV.-TÁRS. CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII EGYETEM U. 3.

MINDENKI SZEREZHET

LEXIKONT

A MINERVÁNÁL

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (Deák Ferenc u.) 1. még kapható az áprilisban megjelent **Genius Kis Lexikona**. Nyolcszáz képpel, hatvannégy műmelléklettel

408 leiert.

De a kiadónál már elfogyott!

Állást keres

Egyedülálló, fiatal uriaszony több éves irodai gyakorlattal, vidéken bármilyen irodai állást keres. Cimet „Önálló” jeligré kër a kiadóba.

Vidékre mennék egyedülálló urhoz, anyahelyettesnek is. Többéves irodai gyakorlatom van, vállalnám az iroda vezetését. Egyedülálló, fiatal urinó vagyok. Megkeresést a kiadóba kerek „Azonnalra” jeligré.

Nagy gyakorlattal rendelkező komoly, intelligens tisztviselő, szerény igényel állását változtatni óhajta. Pénztárkezelést is vállal. - Megkereséseket „Feltétlen megbízható” jeligré.

Kiadó lakás

Belvárosi központban egyszobás konyha, esetleg kétszobás lakás, orvosi rendelőnek is alkalmas, kiadó azonnalra. Karolina tér 1 sz. földszint.

Eladó 2 és 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, víz, villany, központi fűtéssel és lifthasználattal. Ert. P. Unirii 7. Házfelügyelőnél.

Különbejáratu két szobát (esetleg csak az egyiket butorozva) fürdőszobával, lehetőleg villanegyedben sűrűn keresek. Ajánlatokat a Keleti Ujság kiadóhivatalába kerek „Szeptemberre” jeligrével.

Keresek két-három szobás lakást szeptember elsejére. Cimeket „Havonta fizetek” jeligré a kiadóba kerek leadni.

Keresek szoba konyhát, vagy nagy üres szobát, esetleg fürdőszobát használattal szeptemberre. Ajánlatokat pontos címmel és árral a kiadóba kerek „Csön-des” jeligré.

Különbejáratu butorozott szoba vízvezetékekkel azonnal kiadó. Str. Regalá 5/a I. em.

Kiadó Dávid Ferenc 9, novemberre, két szoba konyha, fürdőszoba. Szeptemberre 2 kis szoba konyhával, esetleg butorozva.

Két szobás szép új, komfortos ház nagy udvarral a Széchenyi tér mellett sűrűn eladó. Cim a kiadóban.

Egy különbejáratu, elegánsan butorozott szoba fürdőszoba használattal kiadó: Eszterházi u. 17.

Különfelék

Egy hónapi szabad-ságomat csendes, szép faluhelyen tölteném. Oly ur családok címét kerek, kik odavennének jutányos áron. Cimeket „Szerény” jeligré alatt a kiadóba kerek azonnal.

A Szegedi Kereskedők Diákinternátusa Szeged, Fodor ucca 33. Fennáll 20 éve. Valláskülönbség nélkül felvesz nyilvános iskolába és felsőipariskolába járó növendékeket. Prospektus.

Hirdessen a Keleti Ujság-ban

Uj kedvezmények vendégeinknek!

Ezen lap vásárlóinak meglegedésére nyújtott **20 százalék** kedvezményt szobaárainkból **10 százalék** kedvezményt olcsó éttermi árainkból (menut kivéve) módunkban van az UJSÁG kiadóhivatalával létesített megállapodás alapján kibővíteni a

Magyar kir. Operaház Nemzeti Színház Kamaraszínház

előadásaira szóló mérsékelt áru jegyekkel. Tekintettel a nagy keresletre, kërjük szoba és színházjegy rendelését két-három nappal előbb velünk közölni.

PARK

SZÁLLODA BUDAPEST

Szemben a keleti pályaudvar érkezés oldalával. (Nincs kocsiköltsége).

A kanári madár ápolása és tenyésztése

című szakkönyv megjelent. 51 lei beküldése ellenében *portómentesen* küldi a **Minerva Cluj-Kolozsvár**, Strada Regina Maria (Deák Ferenc ucca) 1 szám

Magyarnyelvü divatlapok

Divat Record (a Record magyarszövegü kiadása szabásmintával) L 35
Legújabb divat (A Schöne Wienerin magyar szövegü kiadása szabásmintával) L 40
Párisi Divat, kézimunka melléklettel L 40

A pénz előzetes beküldésére bármelyikét *portómentesen* küldi a **Minerva Cluj-Kolozsvár**, Strada Regina Maria (Deák Ferenc) u. 1.